MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Mihaela Achim
Anișoara Daiu
Dragoș Ioniță
Maria Moldoveanu
Florentina Nicula

MANUAL PENTRU CLASA A IV-A

RELIGIE
Cultul ortodox

SEMESTRUL I

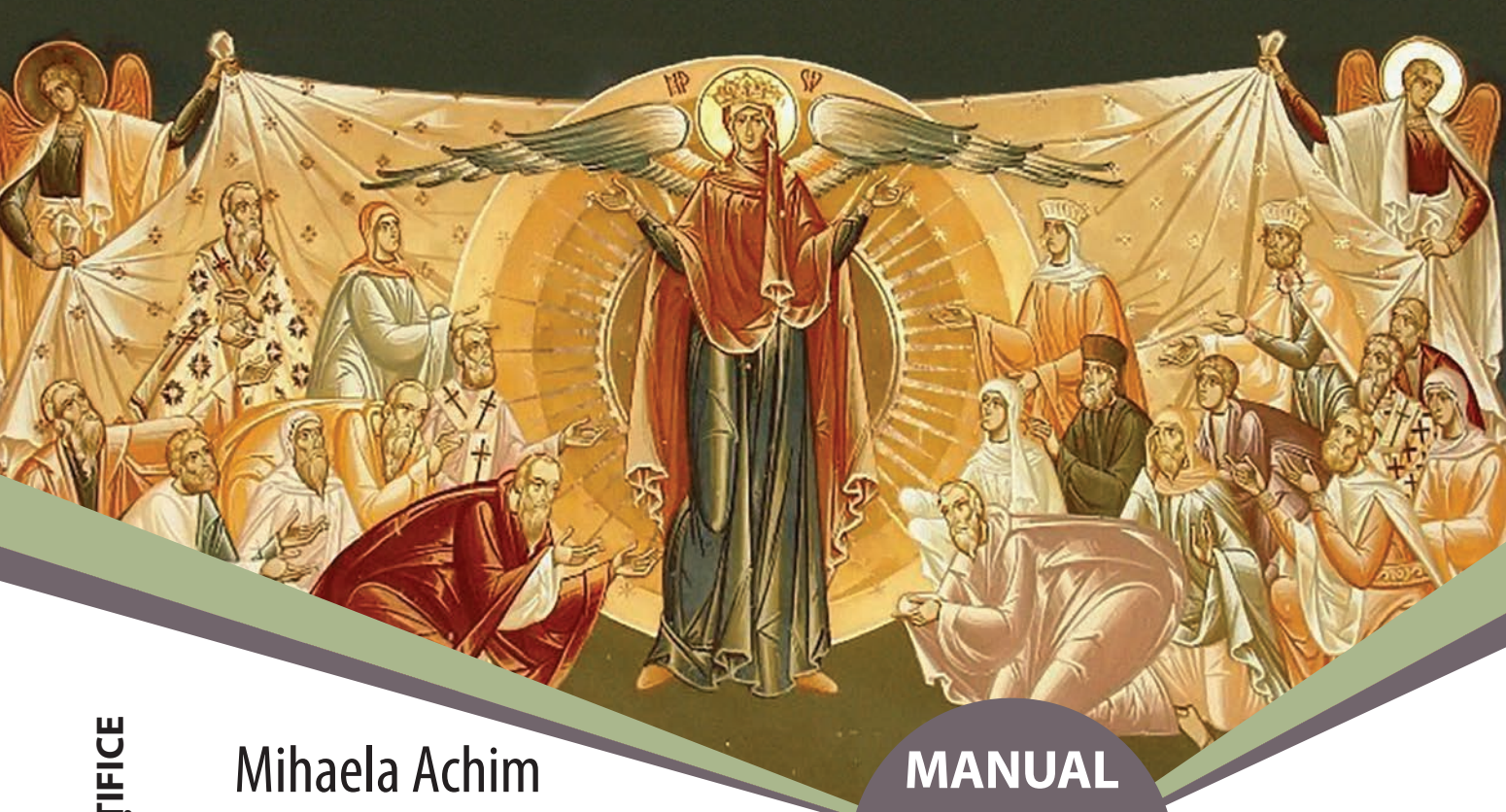

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Mihaela Achim
Anişoara Daiu
Dragoş Ioniță
Maria Moldoveanu
Florentina Nicula

MANUAL PENTRU CLASA A IV-A

RELIGIE

Cultul ortodox

SEMESTRUL I

CORINT EDUCAȚIONAL

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 3614 din 07.04.2016, în urma evaluării, și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5001 din 02.12.2014.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2016–2017.

Inspectoratul școlar .....

Școala / Colegiul / Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni:* ***nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat**.*

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Manualul a primit avizul Patriarhiei Române prin adresa nr. 2987 din 01.04.2016

116.111 - numărul de telefon european de asistenţă pentru copii

Date despre autori:
Mihaela Achim – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială nr. 280 din București.
Anișoara Daiu – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială nr. 62 din București.
Dragoș Ioniță – profesor doctorand, Școala Gimnazială nr. 77 din București.
Maria Moldoveanu – profesor gradul didactic I, Liceul Teoretic „Ștefan Odobleja” din București.
Florentina Nicula – profesor gradul didactic II, Școala Gimnazială nr. 307 din București.

Referenți:
Prof. **Cristina Benga**, gradul didactic I, Colegiul German Goethe din București, doctor în științele educației.
Pr. lector dr. **Vasile Crețu**, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”, Universitatea din București.

Redactare: **Lia Decei**
Tehnoredactare computerizată: **Cristina Gvinda**
Design copertă: **Dan Mihalache**
Desene: **Iancu Ungureanu**

Majoritatea icoanelor au fost reproduse după frescele din Biserica „Sfinții Martiri Brâncoveni” din comuna Rusănești, județul Olt, și din Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Șiacu, județul Gorj, pictor: conf. univ. dr. **Dumitru Sorica**.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Religie - Cultul ortodox : manual pentru clasa a IV-a /
Mihaela Achim, Anişoara Daiu, Dragoş Ioniţă, ... - Bucureşti : Corint Educaţional, 2016
2 vol.
ISBN 978-606-782-032-4
Semestrul 1. - ISBN 978-606-782-033-1

I. Achim, Mihaela
II. Daiu, Anişoara
III. Ioniţă, Dragoş

281.95(075)

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate EDITURII CORINT EDUCAȚIONAL, parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

Pentru comenzi și informații, contactați:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București,
cod poștal 010517. Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București,
cod poștal 060012. Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.edituracorint.ro

Cuvânt-înainte

Numele meu este Ilinca, un nume mai rar întâlnit, dar frumos, de prințese și domnițe. Am fost și sunt în continuare un copil cu multe preocupări: în afară de școală, frecventez cursuri de dans, cânt la pian, înot, fac parte din clubul de pictură. Deseori, duminica mă duceam la cumpărături, mă plimbam în parc, uneori mergeam la munte sau la mare, iar discuțiile în familia mea erau legate de preocupările zilnice și foarte rar se vorbea despre Dumnezeu sau despre religie, cu toate că am fost botezată. Totuși, la școală, m-am simțit totdeauna atrasă de orele de religie și de lumea dezvăluită de acestea.

Toamna trecută m-am mutat la o altă școală. Între noii colegi, care mi s-au părut minunați, l-am cunoscut pe Ioan, un băiețel puțin cam timid, dar mult prea înțelept pentru vârsta lui. Am stat de vorbă cu el despre frumusețea lumii și iubirea lui Dumnezeu față de oameni, despre răbdarea, blândețea și bunătatea sfinților. Aceste discuții mi-au schimbat încetul cu încetul preocupările de duminică. Pentru început, am mers la biserică și am descoperit că ea ne arată calea spre Dumnezeu. S-a întâmplat ceva deosebit cu mine. De Florii și de Paști părinții m-au însoțit la slujbă, pe care am trăit-o cu emoție și cu bucurie, mai mult ca altădată.

Noi, Ilinca și Ioan, vă invităm să ne însoțiți într-o călătorie în care veți descoperi și veți înțelege, prin joc și prin lectură, cuvintele pline de înțelepciune ale Mântuitorului.

Ghid de utilizare a manualului

MANUALUL CUPRINDE

varianta tipărită

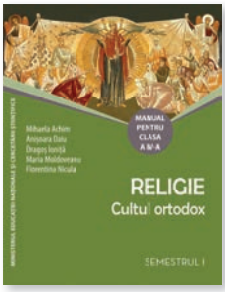

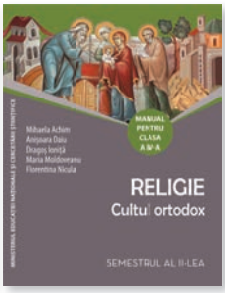

varianta digitală

Simboluri folosite în varianta digitală

Rezolvă

Privește

Vizionează

Manualul este structurat în unități de învățare, care cuprind:

LECȚIE

Titlul lecției

Să înțelegem textul

Sfânta Scriptură ne învață

Vocabular

Să aflăm mai mult

Un strop de înțelepciune

Să descoperim împreună

Exersăm, aplicăm

Lectură

Să fim creativi

Să reținem

Să ne jucăm împreună

Îndemnuri pentru micul creștin

RECAPITULARE

EVALUARE

În acest an vom învăța:

1. Să ne comportăm creștinește în orice loc și în orice împrejurare:

- să descoperim sensul religios al unor situații de viață;
- să identificăm principalele îndatoriri ale unui creștin;
- să aplicăm regulile de comportament moral-creștin.

2. Să colaborăm cu ceilalți în spiritul iubirii creștine:

- să relaționăm adecvat în cadrul unui grup;
- să ne raportăm la ceilalți și la nevoile lor conform moralei creștine.

3. Să înțelegem lumea și viața din perspectivă creștină:

- să analizăm semnificația unor evenimente religioase;
- să prezentăm importanța sărbătorilor în viața noastră.

SĂ NE AMINTIM DIN CLASA A III-A *

Dumnezeu este viața

Sfântul Ilie

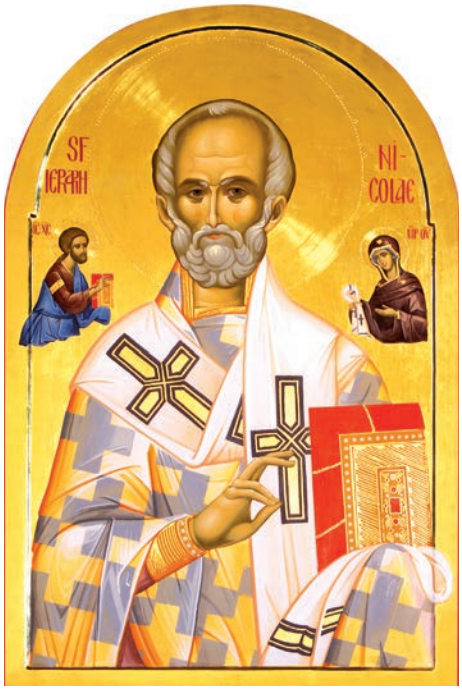

Sfântul Nicolae

* Lecție la dispoziția profesorului.

I. Dumnezeu este izvorul vieții

1. Transcrie în caiet și completează spațiile libere folosind cuvintele din paranteză:

Viața este ..... lui Dumnezeu. Omul este alcătuit din ..... și ..... și suntem datori să avem grijă de amândouă. Sfinții ne oferă exemple de ..... față de animale și ..... față de întreaga creație. Împărăția lui Dumnezeu înseamnă dragoste, dreptate, pace și .....

(*bucurie, iubire, trup, darul, respect, suflet*)

2. Recunoaște persoana după indicațiile de mai jos.

- Sunt considerat ocrotitorul recoltelor, pentru că am cerut de la Dumnezeu să trimită ploaia pe pământ și am fost hrănit de un corb.
- Am pus nume tuturor animalelor și păsărilor cerului, la începutul lumii.
- Pentru că am avut milă de animale, Dumnezeu mi-a dat darul vindecării lor.
- Am scos un spin din laba unui leu, iar el ca mulțumire a rămas să-mi slujească.

3. Dă și alte exemple de sfinți care și-au închinat viața lui Dumnezeu și semenilor.

4. Realizează un desen cu sfântul pe care îl îndrăgești cel mai mult. Motivează alegerea făcută. Așază desenul în portofoliu. Acest portofoliu se va completa pe parcursul anului școlar.

5. Descoperă răspunsul la ghicitoare.

Care preot, când slujea,
De un înger fu vestit
Că un fiu el va avea,
Ce Ioan va fi numit?

Zaharia

II. Ce înseamnă să fii creștin

1. Recunoaște Sfintele Taine după indicațiile de mai jos.

- Prin această Sfântă Taină omul devine creștin.
- Sfânta Taină prin care se primește iertarea păcatelor.
- În timpul acestei Sfinte Taine se primesc darurile Sfântului Duh
- Ca să primească această Sfântă Taină, creștinul trebuie să postească și să se spovedească.

2. Apreciază cu A (adevărat) sau F (fals) următoarele enunțuri:

- Sfânta Taină a Împărtășaniei este cea prin care ne unim cu Hristos.
- Prin Sfânta Taină a Botezului primim darurile Duhului Sfânt.
- Orice om primește de la Dumnezeu un înger păzitor.
- Sfânta Taină a Spovedaniei se săvârșește o singură dată în viață.
- Nașii, care mărturisesc în numele copilului credința în Hristos, devin părinți spirituali.
- La fiecare Sfântă Liturghie are loc prefacerea pâinii și a vinului în Trupul și Sângele Domnului.

3. Alege varianta corectă.

- Sfântul Apostol Pavel se numea înainte de botez:
  a. Saul;
  b. Filimon;
  c. Iacob.
- Pe Sfinții Apostoli, la Cina cea de Taină, Mântuitorul Hristos i-a:
  a. spovedit;
  b. împărtășit;
  c. botezat.
- Stăpânul din Pilda talanților și-a împărțit averea, la plecarea în călătorie, unui număr de:
  a. 3 oameni;
  b. 4 oameni;
  c. 5 oameni.

4. Scrie un text de 8–10 rânduri în care să spui cum te pregătești pentru a primi Sfânta Împărtășanie.

5. Dă exemple de pilde rostite de Mântuitorul Hristos. Prezintă la alegere una dintre ele.

Sfânta Ipomoni

Mântuitorul Hristos și copiii

III. Viața împreună cu ceilalți

1. Apreciază cu A (adevărat) sau F (fals) următoarele enunțuri.

Domnul Hristos a iertat din iubire.
Omul bun iartă doar dacă este iertat.
Domnul Hristos îi iubește pe cei care greșesc.
Blândețea, bunătatea și iertarea sunt virtuți.
Binele se răsplătește cu bine, răul cu rău.
Să iubești pe aproapele tău este o lege sfântă.
Dumnezeu iubește adevărul.

2. Realizează corespondența între cele două coloane.

A	**B**
1. Sfântul Antim Ivireanul	**a.** 13 martie
2. Sfinții Apostoli Petru și Pavel	**b.** 17 ianuarie
3. Sfânta Ipomoni	**c.** 27 sept.
4. Sfântul Antonie cel Mare	**d.** 29 iunie

3. Completează spațiile libere citind la punctele **a** și **c** literele corespunzătoare numerelor pare și la punctele **b** și **d** literele corespunzătoare numerelor impare.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
B	A	U	D	N	E	Ă	V	T	Ă	A	R	T	U	E	L

a. Mântuitorul ne-a învățat că iubirea, credința și ..... sunt importante.
b. Prin blândețe și ..... câștigăm inimile oamenilor.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
R	R	Ă	E	B	S	D	P	A	E	R	C	E	T

c. Datorăm ..... tuturor oamenilor.
d. Mântuitorul așteaptă cu ..... să împlinim cuvintele și învățăturile Evangheliei.

4. Descoperă răspunsul la ghicitoare și formulează un enunț.

Pierdut a fost și s-a aflat.
Puneți-i haina preafrumoasă!
Poruncă tatăl său a dat
Când s-a întors sfios, acasă...

Fiul risipitor

5. Alcătuiește propoziții cu următoarele cuvinte: *credință, sărbătoare, rugăciune, sfânt.*

Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Cu Dumnezeu pe calea vieții

Lumea – casă pentru toți oamenii
Fiecare om își caută propria cale în viață
Biblia și Biserica ne arată calea spre Dumnezeu
Nevoia de a primi îndrumare în viață
Ajutorul lui Dumnezeu în situații dificile

Lectură pentru suflet
Recapitulare. Evaluare

Lumea – casă pentru toți oamenii

Este o zi frumoasă de toamnă. Cu ghiozdanul în spate, Ilinca pășește cu emoție și nerăbdare în sala de clasă.

— Ea este Ilinca, noua voastră colegă de clasă, a zis doamna învățătoare.

Ilinca a aflat că nu toți noii colegi sunt ortodocși ca ea. Sara este baptistă, David este de religie mozaică, iar Jaffar musulman.

— Însă aceasta nu ne împiedică să fim prieteni și uniți în fața lui Dumnezeu, a adăugat Sara.

— Așa este! Lumea în care trăim este darul lui Dumnezeu pentru toți oamenii. Aceasta a fost creată de El din dragoste pentru om, ca loc în care să trăiască. Așa cum un tată lasă moștenire copiilor credința, casa și bunurile sale, tot așa Tatăl ceresc ne-a lăsat moștenire lumea. Asemenea unui bun împărat care are grijă de supușii săi, omul este dator să poarte de grijă întregii creații, a afirmat Ilinca.

— Da, Ilinca, lumea este casa tuturor oamenilor, prin urmare trebuie să o ocrotim, a spus doamna învățătoare. Planeta noastră nu are doar bogății și frumuseți naturale, ci are și alte comori: cultura, limba și tradițiile popoarelor.

Învață să descoperi și să iubești frumusețile și bogățiile lumii.

Sfânta Scriptură ne învață

„Ale Tale sunt cerurile și al Tău este pământul; lumea și plinirea ei Tu le-ai întemeiat.”

Psalmul 88, 12

Vocabular

- **baptist** = protestant, membru al unei biserici creștine care practică botezul la vârsta adultă.
- **musulman** = adept al religiei islamice, întemeiată de profetul Mahomed.
- **religie mozaică** = religie a evreilor, întemeiată de profetul Moise.

Să înțelegem textul

1. Care este darul lui Dumnezeu pentru oameni?
2. Ce datorii are omul față de lume?
3. Cum își poate manifesta omul grija față de lume?

Să aflăm mai mult

Iată de cât timp au nevoie deșeurile să se descompună:

- hârtia: 3-14 luni;
- îmbrăcămintea din bumbac: 1-5 ani;
- cutia de lapte: 5 ani;
- punga de plastic: 10-100 de ani;
- sticla nu se descompune niciodată.

Activitate de ecologizare a pădurii.

Să descoperim împreună

1. Dumnezeu l-a creat pe om în a șasea zi pentru a-l pune stăpân peste creație. Citește textul de pe pergament și răspunde la următoarele întrebări.

a. De ce crezi că omul a fost creat în a șasea zi?

b. De ce a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea?

2. Privește Icoana creației și spune, cu ajutorul profesorului de religie, cum a creat Dumnezeu lumea.

Icoana creației

„Și a sfârșit Dumnezeu în ziua a șasea lucrarea Sa, pe care a făcut-o; iar în ziua a șaptea S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut.

Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut și le-a pus în rânduială."

Facerea 2, 2-3

Un strop de înțelepciune

„În jurul meu a fost întotdeauna minunea lui Dumnezeu, au fost atâtea păsări, atâția copaci și atâtea lunci fermecătoare, a fost cerul nemărginit și senin, în vreme ce eu trăiam (…) fără să văd frumusețea lucrării lui Dumnezeu."

Feodor Dostoievski

Lectură

Floricică mititică,
Spune-mi cine te-a făcut?
Cine haina ți-a țesut?

– Cine te-a făcut pe tine,
Tot Acela și pe mine!
El e Tatăl meu și-al tău
Și se cheamă: Dumnezeu!

Otilia Cazimir,
Floricică mititică

Descoperă răspunsul la ghicitoarea de mai jos.

Din nimic au fost create
Ceru-ntreg și-ntreg pământul,
Pentru tot și pentru toate
Domnul folosind...

Cuvântul

Exersăm, aplicăm

1. Privește cu atenție imaginile de mai sus. Ce poate fi corectat în comportamentul persoanelor? Propune-le o activitate ecologică.

2. Citește poezia și precizează cine a creat florile, dar și pe om. Menționează și alte lucruri create de Dumnezeu.

3. Petalele florii indică darurile pe care Dumnezeu le-a dat omului. Identifică modalități prin care omul, folosindu-se de aceste daruri, poate relaționa cu natura și semenii.

4. Copiază textul în caiet, așază corect literele cuvintelor subliniate și vei afla ce trebuie să faci ca să protejezi mediul.

- La școală sau în parc mergi folosind și **cietaclbi**.
- Când ieși ultimul din cameră, stinge **malinu.**
- Pentru dinți este suficientă puțină apă: când îi perii, **edchinî** robinetul.

Să ne jucăm împreună

Copacul dorințelor. Împreună cu colegul de bancă realizați din carton un copac. Scrieți pe frunzele acestuia dorințele voastre, a căror îndeplinire va duce la armonia dintre oameni.

Să fim creativi

1. Realizează un tablou cu tema: „Lumea, casă pentru toți oamenii”, utilizând metoda colajului. Folosește materiale culese din natură (ghinde, frunze, semințe, flori presate etc.). Adaugă tabloul realizat în portofoliu.

2. Împreună cu colegul de bancă realizați pe o coală de hârtie un tabel cu două coloane după modelul de mai jos. În prima coloană scrieți cum are Dumnezeu grijă de lume, iar în a doua cum au grijă oamenii de lumea înconjurătoare.

Dumnezeu are grijă de lume	Oamenii au grijă de lumea înconjurătoare

1. Organizați împreună cu profesorul de religie o vizită în natură. Observați cum protejează oamenii plantele.

2. Realizați, în echipe de câte 5-6 elevi, diferite obiecte confecționate din materiale reciclabile (peturi, doze, pahare și farfurii din plastic, hârtie sau carton etc.). Faceți cu acestea o expoziție în școală.

Să reținem

- Dumnezeu a creat lumea pentru oameni, din iubire.
- Lumea este casa tuturor oamenilor, în care aceștia trebuie să trăiască în armonie.
- Oamenii sunt datori Creatorului să protejeze lumea.
- Având grijă de natură, avem grijă de noi.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Protejează natura.
- Respectă întreaga creație a lui Dumnezeu.
- Iubește frumusețile și bogățiile lumii.
- Păstrează apele curate.

Fiecare om își caută propria cale în viață

Sfânta Scriptură ne învață

„Eu sunt Domnul Dumnezeul tău Care te învață spre folosul tău și te duce pe calea pe care trebuie să mergi. ”

Isaia 48, 17

Vocabular

- **aptitudine** = talent, înclinație.
- **a reflecta** = a gândi, a medita.
- **caracter** = felul de a fi al unei persoane, fire, natură.
- **faraon** = titlu pe care îl purtau vechii regi ai Egiptului.

În vacanța de toamnă, Ilinca s-a întâlnit la bunici cu verișoara ei mai mare, Gabriela. Ilinca o admira atât de mult, încât încerca să o imite. Însă caracterul Gabrielei nu i se potrivea. Bunica a observat acest lucru și într-o zi i-a explicat:

— Ilinca, să știi că nu trebuie să o copiezi pe Gabriela, pentru că fiecare om este unic. Tu ești talentată la pictură și la dans, iar verișoara ta la muzică. Noi, oamenii, ne diferențiem unii de ceilalți prin trăsături fizice, prin aptitudini și prin păreri. Deși suntem diferiți, Dumnezeu ne iubește pe toți. El ne-a creat cu trup și suflet. Așa cum trupul are nevoie de hrană, haine, odihnă și adăpost, și sufletul are nevoie de fapte bune, rugăciune și iubire.

Adevărata fericire este să-L cunoaștem pe Dumnezeu. Acest lucru se poate dobândi pe căi diferite: prin credință, rugăciune, milostenie etc. Dumnezeu i-a lăsat omului libertatea să aleagă și să înfăptuiască ce este bine. Chiar dacă nu suntem toți la fel, El răspunde căutărilor noastre cu aceeași iubire, blândețe, răbdare și iertare.

Reflectând la vorbele bunicii, Ilinca și-a dat seama că fiecare om este special și că Dumnezeu îi iubește pe toți.

Să înțelegem textul

1. De ce crezi că fiecare om este unic?
2. Care sunt nevoile sufletești și trupești ale omului?
3. Care este adevărata fericire?

Să aflăm mai mult

Dumnezeu a creat omul după chipul Lui. El l-a înzestrat pe om cu voință, acesta fiind liber să aleagă ce va face în viață.

Să descoperim împreună

Iosif era unul dintre cei doisprezece fii ai lui Iacov. Pentru că era ascultător și harnic, părinții îl iubeau foarte mult. Într-o zi, tatăl său l-a trimis la câmp să vadă ce fac frații lui. Aceștia, fiind invidioși pe el, l-au vândut unor negustori. Când au ajuns acasă, i-au spus tatălui că l-au mâncat fiarele sălbatice. Iosif a fost vândut de negustori la curtea faraonului. Pentru că era harnic, înțelept și ascultător, a ajuns conducător. În timpul unei secete, frații acestuia au venit în Egipt să cumpere grâu. Iosif i-a recunoscut și le-a spus că i-a iertat.

1. Citește textul alăturat, apoi răspunde la următoarele întrebări.
a. Cum a ajuns Iosif în Egipt?
b. Ce a făcut Iosif când i-a reîntâlnit pe frații săi?
2. Citește din Biblie despre Iosif și frații săi. Caută pe internet filmul *Iosif și frații săi* și discută cu colegii despre acesta.

Iosif, fiul lui Iacov

Dumnezeu ne iubește pe toți, indiferent de aptitudinile pe care le avem.

„Iar el a zis: Eu sunt Iosif, fratele vostru, pe care voi l-ați vândut în Egipt. Acum însă să nu vă întristați, nici să vă pară rău că m-ați vândut aici (...) Deci nu voi m-ați trimis aici, ci Dumnezeu, Care m-a făcut ca un tată lui Faraon, domn peste casa lui și stăpân peste tot pământul Egiptului".

Facerea 45, 4-5, 8

Un strop de înțelepciune

„Viața este o răscruce. Tinere, ai grijă să nu te înșeli când îți alegi calea: căci una este calea binelui."

Pitagora, *Legile morale și politice*

Mântuitorul i-a răspuns lui Toma la întrebarea cum poate să afle care este calea: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). El este Adevărul care descoperă pe Dumnezeu și Viața care își are izvorul în Dumnezeu. Învățătura Mântuitorului este Calea pe care trebuie să mergem.

Lectură

……..
Noroc cu Bunul Dumnezeu
Care cu grijă ne veghează
Ne ocrotește și ne ajută,
Și calea El ne luminează.
Și-ntotdeauna ne îndeamnă
S-avem încredere în noi,
Și să pășim pe drumul vieții
Tot înainte, nu înapoi.

Mariana Simionescu,
Calea vieții

Exersăm, aplicăm

1. Citește lectura și menționează:
- Cine ne luminează calea.
- Cum trebuie să pășim pe drumul vieții.

2. Descoperă însușirile unei persoane care participă la un concurs: *curaj, ambiție, duritate, modestie, obrăznicie, încredere.*

3. Ajut-o pe Ilinca să aleagă calea cea dreaptă. Notează răspunsurile corecte în caiet.
- Sunt invidioasă pe colega mea pentru că a obținut premiul I la concurs.
- O ajut pe colega mea să ude florile din clasă.
- Merg cu prietenii în parc să ne jucăm.
- Îl țin minte pe cel care mi-a greșit.

4. Citește textul alăturat și precizează ce i-a spus Mântuitorul Hristos lui Toma când a fost întrebat care este calea. Încearcă și tu să alegi calea cea dreaptă.

Să ne jucăm împreună

„Avem ceva în comun?” Găsește un coleg care are aceleași caracteristici ca tine (de exemplu: culoarea părului, vârsta, cartea preferată, greutatea etc.). După ce ai găsit un coleg care îți seamănă, enumeră câteva calități ale acestuia.

Icoana Deisis (icoană cu Împăratul Hristos, Fecioara Maria și Sfântul Ioan Botezătorul)

Să fim creativi

1. Citește textul de mai jos.

Un tată avea doi fii. Într-o zi, fiul cel mai mic și-a cerut partea sa de avere. După ce și-a primit banii, acesta a plecat în lume și i-a cheltuit pe toți. Fiindcă nu mai avea cu ce să se întrețină, a ajuns să aibă grijă de niște porci. Într-o zi, și-a dat seama că a greșit plecând în lume și cheltuind toți banii. Astfel s-a hotărât să se întoarcă la tatăl său pentru a-și cere iertare. Acesta l-a primit cu mare bucurie. I-a dat haine noi și a pregătit o masă mare. Chiar dacă fiul cel mic a greșit, tatăl l-a iertat.

- Privește imaginea cu Pilda fiului risipitor și alcătuiește o compunere în care să arăţi cum a reacționat tatăl când fiul cel mic s-a întors acasă.
- Imaginează-ți că ești în locul tatălui din Pilda fiului risipitor. Cum reacționezi când fiul cel mic se întoarce acasă?

2. Discută cu colegii despre unicitatea fiecărei persoane.

3. Desenează pe o coală de hârtie o stea care să te reprezinte. Pe razele acesteia scrie câte o calitate de-a ta. Cu ajutorul profesorului de religie, spune cum ai putea înfrumusețea steaua individuală.

Pilda fiului risipitor

„Şi i-a zis fiul: Tată, am greşit la cer şi înaintea ta şi nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Şi a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi şi-l îmbrăcați şi dați inel în mâna lui şi încălțăminte în picioarele lui."

Luca 15, 21-22

Să reținem

- Fiecare om este unic.
- Omul ajunge la Dumnezeu prin căi diferite.
- Chiar dacă nu suntem toți la fel, Dumnezeu răspunde cu aceeași dragoste căutării fiecăruia dintre noi.
- Dumnezeu i-a dat libertate omului să aleagă între bine și rău.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Colaborează cu toți colegii.
- Fii atent ce cale alegi în viață!

Biblia şi Biserica ne arată calea spre Dumnezeu

Sfânta Scriptură ne învață

„Roagă-te ca Domnul Dumnezeul tău să ne arate calea pe care să mergem."

Ieremia 42, 3

Vocabular

- **beduin** = arab nomad.
- **normă** = regulă.
- **papirus** = material confecționat din planta cu același nume pe care se scria în vechime.
- **verset** = paragraf.

Este o după-amiază de toamnă, cu flori și ciripit de păsărele... Ilinca împreună cu mama ei aranjează cărțile din bibliotecă. Pe un raft a găsit Biblia.

— Mamă, la școală am învățat că Biblia nu este o singură carte, ci o colecție de cărți. În paginile acestei cărți sfinte este cuprins Cuvântul lui Dumnezeu îmbrăcat în cuvinte omenești. Cărțile Bibliei au fost scrise de proroci, apostoli și alți oameni inspirați de Dumnezeu pentru a cunoaște și înțelege adevărurile descoperite.

Biblia cuprinde adevăruri de credință, norme de purtare, rugăciuni, precum și unele relatări istorice.

Biblia se mai numește Sfânta Scriptură și este compusă din două părți: Vechiul Testament și Noul Testament. Din Sfânta Scriptură afli învățăturile lui Dumnezeu. Aceasta este o cale de a comunica cu El, de a te hrăni din cuvântul Lui.

— Mă bucur, draga mea, că înveți lucruri frumoase. Aș completa că Biserica este cea care pune în aplicare învățăturile din Biblie și are rolul de a le arăta oamenilor calea spre Dumnezeu. Respectând învățăturile Bibliei, dar și pe cele ale Bisericii, putem să fim mai aproape de Dumnezeu.

Să înțelegem textul

1. Câte părți are Biblia?
2. Care este rolul Bisericii?
3. Cum ne arată Biserica și Biblia calea spre Dumnezeu?

Să aflăm mai mult

- Biblia este cea mai importantă, cea mai citită și cea mai răspândită carte. Ea a fost tradusă în numeroase limbi. Cuprinde 66 de cărți, împărțite în două părți: Vechiul Testament, cu 39 de cărți, și Noul Testament, cu 27 de cărți.
- Prima carte tipărită din lume a fost Biblia. Aceasta a văzut lumina tiparului în anul 1455, fiind realizată de tipograful german Johannes Gutenberg.
- În limba română a fost tipărită în anul 1688 și este cunoscută ca Biblia de la București sau Biblia lui Șerban Cantacuzino.

Să descoperim împreună

Pentru a găsi mai ușor un verset biblic, observă în partea de sus a paginii titlul cărții și capitolul, care este împărțit în versete.

Caută în Biblie următoarele trimiteri: Luca 10, 27; Facerea 2, 20; Marcu 25, 13. Notează-le în caiet. După ce le-ai găsit, explică-le cu ajutorul profesorului de religie.

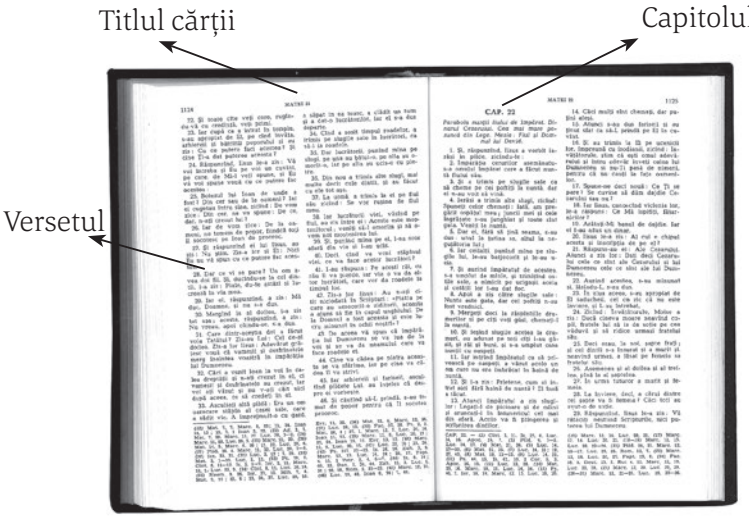

Tehnica lucrului cu Biblia

Manuscris de la Marea Moartă

Mohamed, un păstor beduin, străbătea, în anul 1947, stâncile de la Qumran, în nordul Mării Moarte, în căutarea unei căprițe rătăcite. Vede deasupra sa, în peretele muntelui o crăpătură. Mohamed mai aduce doi păstori și se strecoară în grotă, unde găsesc niște vase de lut în care se aflau mai multe suluri de piele. Cei trei păstori descoperiseră, fără să știe, o comoară de texte biblice.

1. Pe ce material erau scrise textele Sfintei Scripturi?
2. Unde au fost descoperite manuscrisele?
3. Caută pe internet și alte informații despre manuscrisele de la Marea Moartă.

Un strop de înțelepciune

„A nu cunoaște Scripturile înseamnă să nu-L cunoști pe Hristos."

Sfântul Ieronim

Lectură

Biblioară, biblioară,
Cântec dulce de vioară,
Înțelesuri vechi și vii,
Porți în tine, gânduri mii.

Tu, copile, cea dintâi
S-o așezi la căpătâi.
Îți va arăta mereu
Calea către Dumnezeu.

.....

Petru Demetru Popescu,
Biblioară, biblioară

Descoperă răspunsul la ghicitoarea de mai jos. Realizează un desen.

Sub aripa ei se adună
Credincioșii împreună,
Iar prin fața ei trecând,
Se închină rând pe rând.

Biserica

Împreună cu profesorul de religie, organizați o vizită la biserica de lângă școala voastră.

În biserică Sfânta Evanghelie stă pe Sfânta Masă.

Exersăm, aplicăm

1. Citește poezia și răspunde la următoarele întrebări.
- Ce versuri ne indică importanța Bibliei?
- Ce ne arată mereu Biblia?

2. Citește cu atenție afirmațiile următoare. Apreciază enunțul adevărat cu A și pe cel fals cu F.
- Prin Biblie ne vorbește Dumnezeu.
- Biblia se mai numește și Sfânta Scriptură.
- Biblia este scrisă de Domnul Iisus Hristos.
- Toți oamenii pot citi din Biblie.
- Biblia se găsește doar în biserică.

Să ne jucăm împreună

Fiecărei cifre îi corespunde o literă. După ce identifici litera, vei afla câte cărți are Biblia.

1 = A; 2 = C; 3 = E; 4 = I; 5 = S; 6 = Ș; 7 = Z

6	**1**	**4**	**7**	**3**	**2**	**4**		**6**	**4**		**6**	**1**	**5**	**3**

Să fim creativi

Imaginează-ți un dialog cu un coleg și spune-i care este calea spre Dumnezeu. În textul tău folosește și cuvintele: *calea, Dumnezeu, biserică, Biblia, fapte bune*. Dă un titlu potrivit textului.

Să reținem

- Biblia sau Sfânta Scriptură este o colecție de cărți sfinte scrise de proroci, apostoli și oameni plăcuți lui Dumnezeu, sub inspirația Duhului Sfânt.
- Biblia și Biserica ne arată calea spre Dumnezeu.
- Sfânta Scriptură poate fi citită de orice om care dorește să ajungă la Dumnezeu.
- Biblia cuprinde 66 de cărți, împărțite în două părți: Vechiul Testament și Noul Testament.

Biserica Domnească de la Târgoviște.

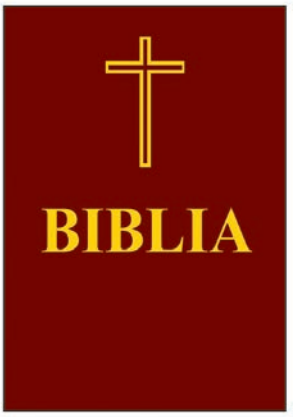

Cuvântul „biblie" vine din limba greacă veche; *biblos* desemna foile de papirus pe care se scria în vechime și a fost folosit pentru a numi „cărțile" Sfintei Scripturi.

Biblia ortodoxă poate fi recunoscută după următoarele caracteristici: trebuie să aibă pe copertă semnul Sfintei Cruci, să fie tipărită de editura creștin-ortodoxă, iar numele Mântuitorului să fie scris astfel: Iisus Hristos.

1. Precizează ce înseamnă cuvântul „biblie".
2. Spune cum recunoști Biblia ortodoxă.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Citește din Sfânta Scriptură.
- Ascultă la slujbele din biserică ce se citește din Sfânta Scriptură.
- Urmează învățăturile lui Dumnezeu din Biblie pentru a-L cunoaște și a-L iubi!
- Interpretează Biblia după tradiția Bisericii.

Nevoia de a primi îndrumare în viață

Afară este o zi minunată de toamnă; toată natura râde și cântă, doar fruntea micuță a Ilincăi este înnourată. Îi este greu să ia o decizie. Dintr-odată, gândul i-a zburat la bunicul ei. Doar este cel mai înțelept! Îi va scrie o scrisoare pentru a cere îndrumare.

„Bunicule, am nevoie de sfatul tău. Nu știu dacă să mă înscriu la cursul de balet sau la cel de înot. Mi-aș dori să merg la ambele, pentru că îmi place să înot, dar și baletul îmi place la fel de mult. Ce să fac? Aștept cu nerăbdare să-mi scrii. ”

Bunicul a primit scrisoarea nepoatei și i-a răspuns:

„Draga mea Ilinca, eu te sfătuiesc să te rogi, iar Dumnezeu îți va lumina mintea și vei alege ce este mai bine pentru tine. Prin rugăciune, putem cere sfatul îngerului păzitor, sfântului protector, sfinților și în special lui Dumnezeu, ca să ne lumineze mintea și să alegem ce este mai bine pentru noi.

Mă bucur că mi-ai cerut sfatul, dar când nu știi ce ai de făcut poți să ceri îndrumarea părinților, preotului duhovnic, nașilor, doamnei învățătoare, profesorilor sau altor persoane de încredere. De sfaturile acestor persoane trebuie să ții seama.

Orice om are nevoie de îndrumare în viață, de aceea trebuie să ceară sfatul persoanei potrivite”.

Sfânta Scriptură ne învață

„Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. Că oricine cere ia, iar cel ce caută află și celui ce bate i se va deschide. ”

Matei 7, 7-8

Vocabular

- **a îndruma** = a călăuzi.
- **înțelept** = învățat.
- **milostiv** = darnic, generos.
- **mreje** = plase de pescuit.
- **protector** = care apără.

Să înțelegem textul

1. Când avem nevoie de sfaturi?
2. Cine ne poate îndruma în viață?
3. De ce are nevoie omul să fie sfătuit în viață?

Să aflăm mai mult

Într-una din zile, Domnul Iisus Hristos s-a urcat pe un munte și a început să le vorbească oamenilor. El i-a învățat pe aceștia cum să se roage, cum să postească și cum să fie milostivi. Aceasta a fost „Predica de pe munte”.

Predica de pe munte

Să descoperim împreună

Pe când Iisus le vorbea oamenilor lângă Marea Galileii, a văzut două corăbii oprite la țărm. Urcându-se într-una dintre corăbii, care era a lui Simon Petru, l-a rugat s-o depărteze de uscat și i-a spus să lase mrejele în jos pentru a pescui. Pentru că Petru L-a ascultat pe Domnul Iisus Hristos, a prins atât de mult pește, încât a umplut două corăbii. Răspunde la următoarele întrebări:

1. Ce a făcut Simon Petru la îndemnul Mântuitorului?
2. Câte corăbii au umplut pescarii?
3. Cât de important este să asculți de sfaturile celor înțelepți?

„Pe cei rătăciți povățuiește-i pe calea cea bună, pe cei bătrâni îi sprijinește, pe prunci îi păzește și pe noi, pe toți ne apără și ne ocrotește cu milostivirea ta.”

Rugăciune către Maica Domnului

Citește rugăciunea de mai sus. Alcătuiește o compunere în care să precizezi importanța îndrumării în viață.

Pescuirea minunată

Privește icoana de mai sus și spune unde a avut loc minunea săvârșită de Mântuitorul.

Un strop de înțelepciune

„Ascultă sfatul și primește învățătura, ca să fii înțelept toată viața ta. ”

Pilde 19, 20

Maica Domnului

Lectură

Iubește ca să fii iubit!
Fă fapte bune negreșit!
Tu nu minți, tu nu fura!
Să o respecți pe mama ta!
.....
Tu să-ți iubești aproapele,
Să îl privești cu dragoste!
Iisus e poarta către cer,
Iubește-l dară și pe El!

Maria Nina Mihăiță,
Sfaturile mamei

Descoperă răspunsul la ghicitoare. Realizează un desen.

Ne iubește, ne răsfață,
Zi și noapte ne dă povață
Desigur, v-ați dat seama,
Nu e alta decât....

Mama

Privește icoana alăturată și, cu ajutorul profesorului de religie, află înțelesul îndemnului „Lăsați copiii să vină la Mine”.

Exersăm, aplicăm

1. Citește lectura și precizează ce sfaturi primește copilul din partea mamei.

2. Dă exemple de alte sfaturi pe care le poți primi în viață. Numește persoanele de la care poți primi sfaturile.

3. Ajută-l pe Matei să aleagă sfaturile bune din cele de mai jos:

- Vorbește tare în biserică.
- Fă-ți temele!
- Treci pe culoarea roșie a semaforului.
- Ascultă-i pe părinții tăi!

4. Fii generos și sfătuiește-i pe copiii din situațiile de mai jos să-și schimbe viața în bine.

- Un copil care ascunde adevărul.
- Un copil care nu-și ascultă părinții.
- Un copil invidios.

Să ne jucăm împreună

Joc de rol. Alege un coleg. El va fi copilul, iar tu vei juca un rol: părinte, bunic, preot sau doamna învățătoare, în una dintre următoarele situații.

- Vreau să merg la joacă, dar nu mi-am făcut temele.
- Vreau să mănânc ciocolată înainte de masă.
- Vreau să mă împărtășesc.
- Nu am învățat lecția.

Să fim creativi

1. Desenează o floare și scrie pe petalele acesteia numele persoanelor care te-au sfătuit cel mai mult până acum. Adaugă desenul realizat în portofoliu.

2. Citește cu atenție textul.

„Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările maicii tale” (Pilde 1, 8).

Alcătuiește o listă cu regulile formulate de cei care te îndrumă în viață. Folosește și cunoștințele dobândite la ora de educație civică.

3. Matei este elev în clasa a IV-a. El învață foarte bine, fiind printre premianții clasei. În ultimul timp, Matei nu mai este preocupat de învățătură. Oare ce se întâmplă cu el? Colegul lui, Andrei, a descoperit că Matei se joacă foarte mult pe calculator în timp ce părinții lui sunt la serviciu și de aceea nu mai are timp să-și facă temele și să învețe.

Imaginează-ți că ești în locul lui Andrei. Scrie un text de 5–7 rânduri în care să îl sfătuiești pe Matei să învețe la fel de bine ca înainte pentru a fi premiant și anul acesta.

Să reținem

- Persoanele care ne îndrumă în viață sunt: părinții, bunicii, preotul duhovnic, nașii, profesorii și persoanele de încredere.
- Dumnezeu, îngerul păzitor și sfinții sunt cei care ne luminează mintea pentru a alege binele în viață.
- Pentru a primi îndrumare în viață, trebuie să ceri sfatul persoanei potrivite.

Mergi la biblioteca școlii și ascultă sfaturile doamnei bibliotecare pentru a găsi mai repede cărțile în raft.

Caută cartea preferată ținând seama de sfaturile doamnei bibliotecare.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Cere ajutorul atunci când simți nevoia.
- Respectă-i pe toți cei din jurul tău.
- Urmează sfaturile bune.
- Roagă-te pentru a-ți fi luminate gândurile.
- Sfătuiește-i pe semenii tăi numai de bine.

Ajutorul lui Dumnezeu în situații dificile

„Ajutorul nostru este în numele Domnului, Cel ce a făcut cerul și pământul.”

Psalmul 123, 8

„Mergi, credința ta te-a mântuit!”, i-a spus Domnul Iisus Hristos orbului pe care l-a vindecat.

Sfânta Scriptură ne învață

„În Dumnezeu este mântuirea mea și slava mea. Dumnezeu este ajutorul meu și nădejdea mea este în Dumnezeu. Nădăjduiți în El toată adunarea poporului; revărsați înaintea Lui inimile voastre, că El este ajutorul nostru.”

Psalmul 61, 7-8

Vocabular

- **a tămădui** = a vindeca.
- **ucenic** = (aici) apostol.

Într-o zi însorită de toamnă, Ilinca a mers cu familia la munte. Împreună cu verișoarele ei, Maria și Gabriela, au început să adune frunze multicolore. S-au rătăcit prin pădurea deasă.

— Să-i sunăm pe părinți să vedem unde se află, a propus Maria.

— Este bună ideea, dar nu avem semnal, a spus Gabriela, care încercase să-l sune pe tatăl ei.

— Ce ne facem? Se înserează și îmi este frică noaptea prin pădure! s-a plâns Maria.

— Să strigăm cât putem de tare și să spunem o rugăciune, poate ne aud părinții. Probabil ne caută, a adăugat Ilinca.

După ce fetele au spus rugăciunea și au mers mai în față, au auzit niște voci. Și-au dat seama că nu sunt departe de părinții lor. Au simțit atunci că Dumnezeu le avea în grija Lui.

Pentru că Dumnezeu ne ocrotește și ne îndrumă pașii în viață, mai este numit și Proniatorul. Dumnezeu ne ajută și prin oameni, punând gândul cel bun în mintea lor. După ce au ajuns acasă, fetele au mers cu familia la biserică pentru a-I mulțumi lui Dumnezeu că le-a protejat.

Este foarte important să-I cerem întotdeauna ajutorul lui Dumnezeu în situații dificile.

Să înțelegem textul

1. În ce situație s-au aflat fetele?
2. Cum au reușit să treacă peste situația creată?
3. Cât de mult contează încrederea în Dumnezeu?

Să aflăm mai mult

Dumnezeu a creat lumea și omul din iubire. Purtarea de grijă pe care Dumnezeu o manifestă în mod permanent față de întreaga creație și în mod special față de om se numește providență divină sau pronie dumnezeiască.

Să descoperim împreună

Mulți oameni au venit la Domnul nostru Iisus Hristos, aflat într-un loc pustiu, pentru a fi vindecați sau a-I asculta predicile. Ucenicii L-au rugat să-i lase pe oameni să plece în satele vecine după mâncare. Iisus le-a spus să le dea ei de mâncare. Ucenicii au găsit doar cinci pâini și doi pești la un copil. Mântuitorul le-a luat, le-a binecuvântat și acestea s-au înmulțit încât s-au săturat cinci mii de bărbați, în afară de femei și copii, rămânând 12 coșuri de firimituri.

Răspunde la următoarele întrebări:

1. În ce situație se aflau oamenii?
2. Cum au început oamenii să creadă în purtarea de grijă a lui Dumnezeu?

Înmulțirea pâinilor și a peștilor

Prin binecuvântarea Domnului Iisus Hristos, primești ajutor în viață.

Descoperă răspunsul la ghicitoarea de mai jos și vei afla cine ne ajută în situații dificile.

Creatorul cerului,
Ziditor pământului,
Făcătorul omului
Și Mântuitorul lui.

Dumnezeu

Un strop de înțelepciune

„Roagă-te stăruitor pentru orice lucru, ca unul ce nu poți face nimic fără ajutorul lui Dumnezeu."

Sfântul Nil Athonitul

Iisus Pantocrator

1. Privește icoana și citește poezia de mai jos. Precizează cui trebuie să cerem ajutorul când suntem în situații deosebite.

2. Enumeră și alte persoane care te pot ajuta.

Lectură

Copii! Ascultați și luați aminte
Pe Dumnezeu să-L aveți
ca părinte,
El pe voi toți vă iubește
Și la necazuri mari
nu vă părăsește.
Copile! Când sufletul
te va durea
Strigă la Domnul
și El te va ajuta,
Cu dragostea Lui mare
la tine va veni
Și cu mâna-I cea dulce
te va tămădui!

.....

Mihaela Vieru, *Învățătură*

Exersăm, aplicăm

1. Alcătuiește o compunere de 5-7 rânduri cu titlul: „Ajutorul primit de la Dumnezeu”.

2. Câțiva colegi de clasă sunt în situații dificile. Cum te porți cu aceștia?

- Colegul de bancă și-a pierdut stiloul.
- Un coleg este bolnav și lipsește de la școală.
- Un coleg nu a înțeles explicația lecției în totalitate.

3. Privește icoana de mai jos. Cu ajutorul profesorului de religie, argumentează importanța ajutorului lui Dumnezeu în viața noastră. Caută pe internet sau în Biblie și alte minuni săvârșite de Domnul Iisus Hristos.

Învierea fiicei lui Iair

Să ne jucăm împreună

Ilinca a aflat că verișoara ei are gripă. Îngrijorată, Ilinca îi dă telefon. Alege un coleg și imaginați-vă o convorbire telefonică, în care Ilinca își sfătuiește verișoara să îmbine tratamentul cu rugăciunea.

Să fim creativi

1. Analizează fragmentul din Troparul Sfântului Serafim de Sarov și icoana sfântului, apoi redactează un text despre acesta.

2. Privește icoana de mai jos în care se arată cum Mântuitorul Hristos l-a salvat pe Sfântul Apostol Petru atunci când acesta s-a temut că nu poate merge pe apă. Realizează un desen în care să arăți cum ți-a purtat Dumnezeu de grijă într-o situație dificilă.

3. Compune o rugăciune în care să-I mulțumești lui Dumnezeu pentru ajutorul acordat.

Mântuitorul Hristos l-a salvat pe Sfântul Apostol Petru.

Sfântul Serafim de Sarov
(†2 ianuarie)

„Din tinerețe L-ai îndrăgit pe Hristos, fericite, și numai Lui, Unul, ai dorit cu înflăcărare să Îi slujești, prin rugăciune neîntreruptă în pustie (...)”

Troparul Sfântului Serafim de Sarov

Să reținem

- Dumnezeu este numit și Proniatorul pentru că ne poartă de grijă, ne ocrotește și ne îndrumă pașii în viață.
- Dumnezeu ne ajută în situații dificile.
- Dumnezeu ne ocrotește și prin cei din jurul nostru dându-le gândul cel bun pentru a ne ajuta.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Cere ajutorul lui Dumnezeu.
- Mulțumește-I Domnului pentru ajutorul primit.
- Ajută-i pe cei în nevoie.
- Fii recunoscător celor care te-au ajutat!

Lectură pentru suflet

Urmele lui Dumnezeu pe nisip

După Ademar Barros, poet brazilian

Mergeam pe o plajă alături de Domnul. Pașii noștri făceau urme pe nisip, câte două rânduri, unul lăsat de mine și celălalt de El.

Mi-a trecut prin minte – în acel vis al meu – că fiecare dintre pași reprezintă o zi din viața mea. De aceea am stat în loc și m-am întors să privesc acele urme care se pierdeau în depărtare. Am băgat de seamă că, pe alocuri, în loc de două rânduri de urme rămâne doar unul singur. Am revăzut astfel întregul drum al vieții mele. Cu uimire am constatat că acele porțiuni cu un singur șir de urme corespund zilelor pe care le socoteam cele mai triste din viața mea. Zile cu neliniște și nerăbdare, zile cu egoism și gânduri negre, zile cu încercări și îndoieli, zile de neînțeles, zile de suferință.

Atunci m-am adresat Domnului, cu un ton plin de reproș:

— Tu ne-ai făgăduit să rămâi cu noi în toate zilele... De ce nu ți-ai ținut promisiunea? De ce m-ai părăsit tocmai în cele mai grele clipe ale vieții, în zilele în care aș fi avut cea mai mare nevoie să fii lângă mine?

Domnul îmi răspunse surâzând:

— Fiul meu, copilul meu, nu am încetat să te iubesc o singură clipă. Urmele acelea care se văd singure în zilele cele mai grele ale vieții tale ale Mele sunt... În acele zile te-am dus în brațe.

Să cunoaștem mai mult

Citește cu atenție textul și răspunde la întrebări.

1. Care este mesajul acestui text?

2. Cine este alături de noi în cele mai grele clipe ale vieții?

3. Precizează cine ne mai poate ajuta când avem greutăți în viață.

4. Tu ai ajutat pe cineva care se afla într-o situație dificilă? Povestește cum ai ajutat persoana respectivă.

Recapitulare

1. Merele verzi s-au amestecat printre cele roșii. Adună merele roșii care ne indică modul în care omul trebuie să se raporteze la natură.

2. Realizează un afiș cu imagini și mesaje ecologice, în scopul sensibilizării oamenilor din localitatea ta pentru a proteja natura.

3. Îndică litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cartea în care găsim Cuvântul lui Dumnezeu se numește:

a. Sfânta Liturghie;
b. Cartea lui Dumnezeu;
c. Sfânta Scriptură.

Biblia are:

a. 66 de cărți;
b. 39 de cărți;
c. două cărți.

Clădirea în care se adună creștinii duminica și de sărbători să se roage se numește:

a. casă;
b. biserică;
c. școală.

4. Cum poate fi recunoscută Biblia ortodoxă?

5. Citește textele următoare.

„Ascultarea este cea mai scurtă scară către cer” (Sfântul Vasile cel Mare).

„Cel ce ascultă de sfatul altuia rareori greșește” (proverb).

Precizează cum relaționezi tu cu persoanele care te îndrumă (părinți, bunici, preot, doamna învățătoare ș.a.).

6. Pentru că Dumnezeu ne ocrotește și ne ajută în situații dificile, trebuie să-I mulțumim.

a. Citește rugăciunea de mulțumire.

„Doamne, Ție-Ți mulțumim,
Căci părinte bun fiind,
Bunătăți ne dăruiești
Și din cele sufletești,
Și din cele pământești. Amin!”

b. Învață această rugăciune pentru a-I mulțumi lui Dumnezeu.

c. Povestește, într-un text de 7–8 rânduri, o situație în care ai simțit ajutorul lui Dumnezeu.

7. Scrie în caiet care este rolul fiecărei persoane din imaginile de mai jos.

1.

2.

3.

4.

FB – realizarea practică a proiectului
B – fișă realizată integral
S – fișă realizată parțial

Evaluare

Pe echipe de câte 5–6 elevi, realizați o fișă de proiect după modelul de mai jos și completați spațiile libere.

Puneți în practică tot ce ați scris. Mult succes!

MAI CURAT, MAI SĂNĂTOS, MAI FRUMOS

Proiect interdisciplinar

1. Care este nevoia:

Formarea unor atitudini și comportamente pozitive față de mediul înconjurător.

2. Ce ne propunem:

Sensibilizarea elevilor și membrilor comunității cu privire la importanța unui mediu sănătos și stimularea participării lor la înfrumusețarea mediului înconjurător.

3. Cine va participa: .....

(Scrieți care sunt, alături de elevi, persoanele interesate de protejarea mediului înconjurător.)

4. Cum am putea realiza: .....

(Găsiți două-trei modalități prin care puteți să obțineți ce v-ați propus. Spre exemplu: identificarea zonelor de interes pentru proiect, realizarea de postere și pliante de popularizare a acțiunii, procurarea materialelor și echipamentelor necesare pentru igienizarea și înfrumusețarea spațiului verde etc.)

5. Ce vom face: .....

.....

(Enumerați minimum trei activități prin care să puteți realiza ce v-ați propus. Spre exemplu: desfășurarea de activități de ecologizare, sădirea florilor și plantarea de puieți în curtea școlii sau într-un spațiu verde, colectarea materialelor reciclabile/refolosibile și valorificarea lor etc.)

6. De ce avem nevoie: .....

(Enumerați materialele de care aveți nevoie și estimați timpul necesar realizării activităților.)

7. Pe cine implicăm: .....

(Enumerați persoanele care doriți să vă sprijine: învățători, profesori de religie, de educație plastică, părinți, preoți etc.)

8. Cum ne dăm seama dacă am realizat proiectul: .....

(Scrieți cine și în ce mod va aprecia ce ați realizat prin proiect.)

Dumnezeu se face cunoscut omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Sfințenia, cale spre Dumnezeu

Calea spre Dumnezeu, deschisă tuturor oamenilor prin Iisus Hristos
Învățătura Domnului, vestită de sfinții apostoli și evangheliști

Lectură pentru suflet
Recapitulare. Evaluare

Calea spre Dumnezeu, deschisă tuturor oamenilor prin Iisus Hristos

Toamna, cu mantia-i arămie, este pe sfârșite.

— Să facem o drumeție, Ilinca, mi-a propus tata.

— Grozavă idee! am exclamat cu încântare.

Am hotărât să vizităm Cetatea Poenari, așezată în vârf de munte. Urcând o parte din cele 1 480 de trepte, am obosit. Gata să renunț, mi-am amintit sfatul bunicului: să-I cer în toate ajutor lui Dumnezeu. Am spus o rugăciune și... credința mi-a fost răsplătită: am ajuns sus. Parcă eram în Rai.

Privind treptele cu greu biruite, am gândit cu voce tare:

— Tot așa de greu le-o fi fost și sfinților pe calea spre Rai?

Auzindu-mă, tata mi-a răspuns:

— Viața lor a fost o înfruntare continuă a încercărilor întâlnite pe treptele scării duhovnicești. Le-au depășit, căci L-au urmat pe Hristos, modelul oricărui creștin. Se întăreau postind, se înălțau prin rugăciune, se spovedeau și se împărtășeau. Astfel, harul dumnezeiesc era asupra lor neîncetat. Prin credință și fapte bune și-au împodobit sufletul cu virtuți. Având o viață curată, au început să se asemene cu Hristos.

Ascultarea de Dumnezeu, rugăciunea, iubirea de semeni i-au ridicat până la sfințenie. Ajutorul pe care îl primim când ne rugăm la icoane și la sfintele moaște ne încredințează de sfințenia lor. Să îi urmăm și să ne întărim în urcușul spre Rai.

Sfânta Scriptură ne învață

„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine.”

Ioan 14, 6

Vocabular

- **a nesocoti** = a nu ține seama de ceva.
- **desăvârșire** = perfecțiune
- **duhovnicească** = spirituală.
- **virtute** = însușire morală pozitivă.

Să înțelegem textul

1. Ce înțelegi prin sfințenie?
2. Cum se poate dobândi această stare?
3. În ce fel îi cinstesc creștinii pe sfinți?

Să aflăm mai mult

Iacov a fost fiul lui Isaac şi nepotul lui Avraam. El a văzut în vis o scară, care se sprijinea pe pământ şi ajungea la cer. Pe aceasta urcau şi coborau îngerii lui Dumnezeu. Era Scara Raiului, pe treptele căreia urcăm săvârşind faptele bune, cu ajutorul lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Scărarul (†30 martie) s-a retras într-o peșteră, unde a trăit în post și rugăciune vreme de 40 de ani. Inspirat de visul lui Iacov, a scris cartea *Scara*.

La Sfânta Liturghie ne împărtăşim cu Trupul şi Sângele Domnului Iisus Hristos.

Să descoperim împreună

Citește cele două texte de mai jos.

Primii oameni, Adam și Eva, au nesocotit îndemnul Creatorului lor, îndepărtându-se de El. Înainte de a-i trimite pe pământ, El le-a promis un Eliberator care să răscumpere această greșeală și să-i ajute să se reîntoarcă la El. Acesta l-a împăcat pe om cu Dumnezeu.

„În aceasta este dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul Său" (I Ioan 4, 10).

1. Din ce motiv a ajutat Dumnezeu omenirea?
2. Cine este Eliberatorul trimis de Dumnezeu?

Un strop de înțelepciune

„Fiecare dintre noi este pictorul propriei vieți. Sufletul nostru este ca o pânză: virtuțile sunt culorile, iar Domnul Iisus Hristos este modelul pe care trebuie să-L pictăm."

Sfântul Grigore de Nyssa

Prin Maica Domnului, Dumnezeu a coborât pe pământ şi a devenit Om. Ea este mijlocitoare între om şi Dumnezeu, grabnic-ajutătoare a celor care o cheamă.

Lectură

Colegul meu bun mi-a spus
Că în pauză mă roagă
Tema să-l ajut să-şi facă,
Fiindcă singur n-a putut!
Şi eu tare aş fi vrut
Ca să ies un pic la joacă,
Oare să-l ajut să-şi facă?
Şi din nou glasul blajin
Mi-a şoptit duios şi lin:
– De jucat, te joci mereu,
Dar acum, colegul tău
Te-a rugat să-i faci un bine;
Nu gândi numai la tine!

Din volumul *Poezii cu iz de Filocalii*; Mănăstirea Diaconeşti

Exersăm, aplicăm

1. Recunoaște, din lista de mai jos, faptele care te vor ajuta să urci pe scara desăvârșirii:

a. găsesc un vinovat pentru faptele mele;
b. îi împac pe cei care se ceartă;
c. îi iert pe cei care îmi greșesc;
d. îmi menajez părinții, ascunzând notele mici.

2. Culege șase roade ale sfințeniei din careul alăturat. Notează-le în caiet și scrie un enunț cu trei dintre ele.

M	C	I	R	A	B	D	A	R	E	A
A	R	A	T	P	U	M	K	J	D	U
V	F	E	R	I	C	I	R	E	A	J
E	P	Q	Z	I	U	B	I	R	E	A
C	A	T	J	Ş	R	W	Ț	Z	V	T
K	C	Z	U	D	I	L	R	O	G	R
D	E	L	W	S	A	R	O	Q	Î	B
L	A	B	U	N	A	T	A	T	E	A

3. Citește lectura și propune un final. Realizează pe o fișă un desen, în care să ilustrezi ce hotărâre a luat personajul din poezie. Așaz-o în portofoliu.

4. Alcătuiește un jurnal duhovnicesc personal, în care să notezi zilnic ce fapte bune ai făcut, ce rugăciuni ai citit, ce gânduri și sentimente frumoase ai avut. Discută, în particular sau la ora de religie, despre modul în care ai reușit să depășești obstacolele și despre bucuria reușitei tale.

Să ne jucăm împreună

Alcătuiți trei echipe. Alegeți una dintre situațiile enumerate, stabiliți rolurile în echipă și evidențiați cât mai multe soluții de rezolvare.

Părinții mă roagă să am grijă de sora mai mică, deși am un meci cu prietenii. Un coleg pe care nu îl simpatizez vrea să se joace cu mine. Un bătrân mă roagă să-l ajut să traverseze strada.

Să fim creativi

1. Confecționează Scara Raiului prin plierea unei coli de hârtie colorată, format A4. Notează, pe fiecare treaptă a acesteia, o virtute pe care ai dovedit-o în viață, săvârșind fapte bune. În situația în care nu ai reușit să parcurgi toate treptele, lasă deschisă lista faptelor bune. După finalizare, vei expune scara în clasă, pe un panou.

2. Privește imaginea de mai jos. Imaginează-ți că o însoțești pe Ilinca în drumeție. Alcătuiește un text de 4-5 enunțuri, în care să descrii trăirea ei sufletească în urcușul spre Cetatea Poenari.

Cetatea Poenari (Argeș) a fost construită în scop de refugiu și ca punct de observație de către domnitorul Vlad Țepeș (Țara Românească).

Scara lui Iacov

❁ Citește din Sfânta Scriptură – în Facerea 28, 13-16 – despre Visul lui Iacov și binecuvântarea primită de la Dumnezeu.

Să reținem

❁ Toți suntem chemați să devenim sfinți.

❁ Șansa dobândirii sfințeniei a fost redată omenirii de Dumnezeu, prin Fiul Său.

❁ Sfințenia este starea de asemănare cu Hristos.

❁ Câștigăm sfințenia urmând modelul Mântuitorului.

❁ Roadele sfințeniei sunt: iubirea, fericirea, bucuria, bunătatea, pacea, răbdarea etc.

Îndemnuri pentru micul creștin

❁ Pune-ți nădejdea în Dumnezeu, prin tot ceea ce faci.

❁ Fiecare zi a vieții să-ți fie urcuș spre Dumnezeu.

Învățătura Domnului, vestită de sfinții apostoli și evangheliști

Sfânta Scriptură ne învață

„Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh."

Matei 28, 19

Vocabular

- **apostol** = în limba greacă, sol, trimis al lui Dumnezeu.
- **arhiereu** = treapta cea mai înaltă a preoției.
- **a predica** = a răspândi credința.
- **Cincizecime** = sărbătoare la 50 de zile după Paști.
- **Evanghelie** = în limba greacă, veste bună; carte din Noul Testament despre viața și învățăturile Mântuitorului.
- **naos** = parte principală a bisericii.

Clasa Ilincăi e în sărbătoare. Este ziua onomastică a noului coleg, pe care îl întâmpină cu urări.

— Mi-ați făcut o mare surpriză. Nu credeam că știți când este ziua Sfântului Apostol și Evanghelist Luca.

— Cine au fost apostolii și evangheliștii? îl întreabă Ilinca.

— Apostolii au fost aleșii lui Dumnezeu care au răspândit cuvântul Său în lume. Aceștia sunt cei doisprezece ucenici, pe care Mântuitorul i-a chemat să-L urmeze. Ei L-au însoțit pretutindeni, au fost martori ai minunilor Sale și au cunoscut învățătura creștină. Au început să o predice după ce au primit Duhul Sfânt, în ziua Cincizecimii. Harul dumnezeiesc i-a întărit în credință, le-a dat înțelepciune, curaj creștin și puterea de a face minuni. Sfinții Apostoli sunt considerați întemeietorii primelor comunități creștine. Preoții și arhiereii din zilele noastre continuă misiunea lor, făcându-L cunoscut oamenilor pe Dumnezeu.

Fiind inspirați de Duhul Sfânt, Matei, Marcu, Luca și Ioan au scris despre viața și învățăturile Mântuitorului. Scrierile lor se numesc Evanghelii, iar ei evangheliști. Acestea ne transmit mesajul de iubire al lui Dumnezeu.

Orice creștin poate fi un „apostol", vorbind oamenilor despre Hristos.

Să înțelegem textul

1. Cine au fost Sfinții Apostoli?
2. Care a fost rolul lor în istoria creștinismului?
3. Care sunt cei patru sfinți evangheliști?
4. Ce ne transmit aceștia prin scrierile lor?

Să aflăm mai mult

Ziua Sfântului Apostol și Evanghelist Luca se sărbătorește la 18 octombrie. El este primul iconar care a pictat chipul Maicii Domnului.

Cei doisprezece Sfinți Apostoli sunt: Andrei, Simon Petru, Iacov al lui Zevedeu, Ioan, Filip, Bartolomeu, Toma, Matei, Iacov al lui Alfeu, Iuda Tadeu, Simon Zilotul, Matia (ales în locul lui Iuda Iscarioteanul).

Tradiția a asociat fiecăruia dintre cei patru sfinți evangheliști câte un simbol: Matei – îngerul; Marcu – leul; Luca – taurul; Ioan – vulturul. Toți sunt reprezentați cu aureolă și aripi.

În majoritatea icoanelor, Domnul Iisus Hristos poartă în mâna stângă, în dreptul inimii, fie un sul de hârtie, fie o carte – Sfânta Evanghelie. Astfel, El ne arată care ar trebui să fie locul Sfintelor Evanghelii, al cuvântului lui Dumnezeu, în viața noastră.

Să descoperim împreună

1. Privește cu atenție Sfânta Evanghelie.
a. Identifică sfinții reprezentați în cele patru colțuri.
b. Argumentează de ce au fost pictați aceștia pe coperta cărții sfinte.
2. Împreună cu profesorul de religie, vizitează biserica din vecinătatea școlii.
a. Recunoaște icoanele Sfinților Apostoli pe catapeteasmă și pe ale Sfinților Evangheliști la baza turlei din naos.
b. Observă simbolurile acestora din urmă.
3. Descoperă în textul din Faptele Apostolilor ce eveniment este relatat și o însușire dobândită de Sfinții Apostoli.

Sfânta Evanghelie

Se traduce „veste bună”
Patru vin, ca să ne-o spună,
Din Scriptură o citim
Și în suflet o primim.

Evanghelia

„Și când a sosit ziua Cincizecimii (...) s-a făcut un vuiet (...) și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi.”

Faptele Apostolilor 2, 1-4

Un strop de înțelepciune

„Oamenii buni nu țin cuvântul lui Hristos scris pe hârtie, ci îl țin în inimă, unde crește ca aluatul și dă în spic ca grâul.”

Sfântul Nicolae Velimirovici

Sfinții Apostoli

Observă icoana de mai sus. Completează afirmația, alegând varianta corectă. Sfinții Apostoli sunt considerați:

a. cârmuitori ai Bisericii;

b. întemeietori ai primelor comunități creștine.

Hristos le-a fost Învățător;
La-nălțare, zis-a lor
Să vestească-ntregii lumi,
Să-i boteze pe păgâni.

Apostolii

1. În rândul celor 12 Apostoli ai lui Hristos, au fost trei perechi de frați: Andrei – Petru; Ioan – Iacov cel Bătrân (Zevedeu); Iuda Tadeu – Iacob cel Tânăr (Alfeu).

2. Caută pe internet informații suplimentare despre viața Sfinților Apostoli și Evangheliști Matei, Marcu, Luca și Ioan.

Exersăm, aplicăm

1. Transcrie enunțurile în caiet, completând cuvintele care lipsesc: Apostolii au ..... învățătura creștină în întreaga lume. Cărțile celor ..... evangheliști se numesc ..... În ziua ....., Sfinții apostoli au primit ..... Sfânta Evanghelie cuprinde învățătura și ..... Mântuitorului Hristos pe pământ.

(*Evanghelii, viața, patru, Duhul Sfânt, răspândit, Cincizecimii*)

2. Privește imaginile de mai jos. Recunoaște-i pe cei doi evangheliști, având ca reper simbolul care îi însoțește. Denumește activitatea pe care o desfășoară aceștia.

Sfântul Apostol
și Evanghelist Marcu
(†25 aprilie)

Sfântul Apostol
și Evanghelist Matei
(†16 noiembrie)

Să ne jucăm împreună

„Prinde – Răspunde – Întreabă – Aruncă”. Organizați-vă pe echipe. Aveți nevoie de o minge elastică, de mici dimensiuni. Un elev adresează o întrebare din lecția studiată și aruncă mingea spre un alt coleg. Acesta o prinde, răspunde, formulează altă întrebare și apoi aruncă mingea către un alt coleg. Dacă răspunsul nu este corect, se aruncă mingea altcuiva.

Să fim creativi

1. Peștele este un simbol creștin. Folosind lut sau pastă de modelaj, realizează un peștișor și apoi pictează-l. Oferă-l unui prieten, însoțit de o învățătură creștină.

Învață să ierți!

Oferă iubire semenilor tăi!

2. Citește lectura și realizează un desen cu titlul „Vreau să ajut!”.

3. Urmând exemplul Sfinților Apostoli, vorbește-le colegilor despre iubirea lui Iisus Hristos pentru oameni.

Sfântul Apostol Pavel

Să reținem

- Sfinții Apostoli au fost aleși ai Domnului Iisus Hristos, care au predicat cuvântul Evangheliei tuturor popoarelor.
- Sfinții Evangheliști Matei, Marcu, Luca și Ioan au împărtășit lumii învățătura și viața pământească a Fiului lui Dumnezeu prin cele patru Evanghelii.
- Sfântul Apostol și Evanghelist Luca a pictat prima icoană a Maicii Domnului.

Sfântul Apostol și Evanghelist Luca (†18 octombrie)

Lectură

„Și era un bărbat olog, pe care-l aduceau și-l puneau în fiecare zi la poarta templului ca să ceară milostenie. Văzând că Petru și Ioan vor să intre, le-a cerut milostenie. Petru a zis: Argint și aur nu am, dar ce am, aceea îți dau. În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă!

Și l-a ridicat și îndată gleznele și tălpile picioarelor lui s-au întărit. Și sărind, a stat în picioare și umbla lăudând pe Dumnezeu.”

Faptele Apostolilor 3, 2-8

Îndemnuri pentru micul creștin

- Vorbește despre Mântuitorul celor ce vor să-L cunoască.
- Păstrează credința și tradiția moștenite din străbuni.

Lectură pentru suflet

Milostiv este cel ce miluiește pe aproapele său din cele primite de la Dumnezeu. Milostenia desăvârșită este aceea pe care ne-a arătat-o însuși Hristos, iubind și pe cei ce nu L-au iubit.

Alegem cui să facem milostenie?

Haina dată lui Hristos

După părintele Savatie Baștovoi,
Micul pateric

Nicio faptă de milostenie nu se pierde, așa cum se vede din pilda următoare.

Într-o zi, vameșul Petru a întâlnit un om atât de sărac, încât nu avea nici haină pe el. Făcându-i-se milă, Petru și-a scos haina cea frumoasă și scumpă și i-a dat-o săracului.

Acesta, după ce a rămas singur, s-a gândit că nu poate să poarte o haină atât de scumpă în vreme ce nu are de mâncare și a hotărât să o vândă.

După câteva zile, mergând prin piață, Petru a văzut haina pe care o dăduse săracului pusă la vânzare. S-a mâhnit foarte mult și și-a zis în gând: „Dumnezeu nu a primit milostenia mea, deoarece săracul nu a păstrat haina, ci a pus-o la vânzare”. A umblat mâhnit toată ziua și așa a adormit.

Noaptea a avut un vis: Un tânăr frumos a venit la el îmbrăcat în haina pe care i-o dăduse săracului. Nedumerit peste măsură, Petru l-a întrebat:

— Cine ești și de unde ai această haină?

Tânărul i-a răspuns cu glas dulce:

— Eu sunt Hristos și tu Mi-ai dat această haină, căci acela care dă ceva unui sărac, Mie îmi dă.

Petru s-a trezit nespus de bucuros, hotărând ca de atunci înainte să facă și mai multă milostenie. A devenit atât de bun, încât a ajuns sfânt.

Să cunoaștem mai mult

Citește cu atenție textul și răspunde la următoarele întrebări:

1. Ce faptă de milostenie a făcut vameșul Petru?
2. Din ce motiv s-a mâhnit acesta?
3. Care este mesajul primit în vis? Cine i l-a transmis?
4. Ce urmare a avut acest mesaj asupra vieții lui Petru?

Recapitulare

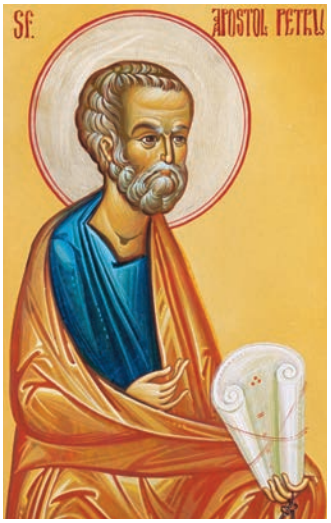

Sfântul Apostol Petru, ucenicul Mântuitorului.

1. Dragostea pentru Hristos și dorința de a-L urma se manifestă prin săvârșirea faptelor bune față de semeni.

- Alcătuiește un text de maximum 5 rânduri, în care să relatezi o situație din viața ta în care ai împlinit îndemnul Sfintei Scripturi: „Pe toate căile tale gândește-te la Dumnezeu” (Pilde 3, 6).
- Transcrie enunțurile în caiet, înlocuind numerele din paranteze cu numele Sfinților Evangheliști: 1 – Marcu; 2 – Matei; 3 – Luca; 4 – Ioan.

Ucenic al Sfântului Pavel, Sfântul (3) a fost primul iconar care a pictat chipul Maicii Domnului cu Pruncul. Sfântul (1) a fost ales ca ucenic de Apostolul Petru. Mântuitorul a încredințat-o pe Maica Sa Sfântului (4), pentru a o proteja. Sfântul (2) a fost vameș și avea misiunea de a strânge taxele pentru statul roman.

2. Faptele bune ne împodobesc sufletul cu virtuți, iar virtuțile ne ajută să urcăm treptele desăvârșirii.

- Recunoaște virtuțile descrise în enunțurile următoare.
  - **a.** Iacob își recunoaște întotdeauna greșelile și își cere iertare.
  - **b.** Andrei oferă fructe sărmanilor când trece prin fața bisericii.
  - **c.** Deși am întârziat la întâlnire, Maria m-a așteptat.
  - **d.** Adrian nu s-a certat cu Ioan pentru că i-a luat penarul din ghiozdan.
- Vindecă următoarele „boli” sufletești, găsind cuvinte cu sens opus pentru:
  - **a.** Mândrie –
  - **b.** Minciună –
  - **c.** Nedreptate –
  - **d.** Răutate –

3. Iacov a visat o scară, care făcea legătura între cer și pământ, pe care se plimbau îngerii lui Dumnezeu. Este Scara Raiului, pe treptele căreia te afli și tu.

- Urmând etapele de lucru indicate, realizează un îngeraș care să-ți fie alături în urcușul spre desăvârșire.
- Ai nevoie de două dischete pentru demachiat, o biluță, ață, aracet, paiete.
- Așază-l într-un loc vizibil din camera ta.

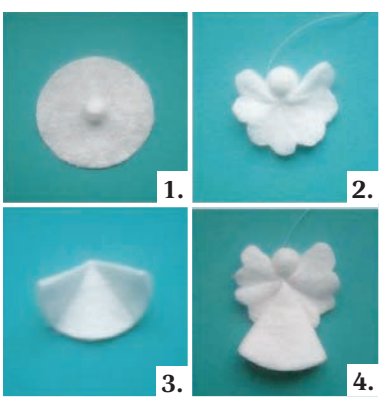

Grilă pentru autoevaluare

I.
FB – 5-6 cuvinte corecte
B – 3-4 cuvinte corecte
S – 1-2 cuvinte corecte

II.
FB – 3 enunțuri corecte
B – 2 enunțuri corecte
S – 1 enunț corect

III.
FB – 3 fapte corecte
B – 2 fapte corecte
S – o faptă corectă

IV.
FB – 3 enunțuri corecte
B – 2 enunțuri corecte
S – 1 enunț corect

Evaluare

I. Transcrie textul în caiet, apoi completează spațiile alegând cuvintele potrivite.

Sfinții sunt pentru noi ..... de credință. Săvârșind fapte ....., au urcat ..... Scării Raiului. Au câștigat ..... prin ascultare de Dumnezeu, ... și ..... față de semeni.

(iubire, treptele, sfințenia, exemple, rugăciune, bune)

II. Transcrie numai enunțurile adevărate despre Domnul Iisus Hristos.

1. Este modelul pe care L-au urmat sfinții.

2. A lăsat-o pe Fecioara Maria în grija ucenicului Său, Iacov.

3. Nu a făcut minuni în prezența Apostolilor Săi.

4. I-a împăcat pe oameni cu Dumnezeu.

5. I-a trimis pe apostoli să transmită cuvântul Său în lume.

Iisus Hristos

III. Denumește o faptă bună potrivită pentru fiecare virtute. Notează enunțurile în caiet.

Model: *milostenia – Am oferit hăinuțele mele mici unui copil sărman.*

- ascultarea –
- cinstea –
- bunătatea –

IV. Apreciază cu A (adevărat) sau F (fals) următoarele enunțuri despre Sfinții Apostoli și Evangheliști.

1. Apostolii L-au cunoscut pe Mântuitorul.

2. În cele trei Evanghelii aflăm despre viața și învățătura lui Hristos.

3. Cei 12 ucenici L-au urmat pe Iisus pretutindeni.

4. Harul dumnezeiesc era mereu asupra Sfinților Apostoli.

Mari sărbători creștine

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Naşterea Domnului, vestire și împlinire

Prorocii, vestitori ai Naşterii lui Hristos
Magii, în căutarea Pruncului Iisus
Întâmpinarea Pruncului Iisus de către dreptul Simeon

Lectură pentru suflet
Recapitulare. Evaluare

Profeții, vestitori ai Nașterii lui Hristos

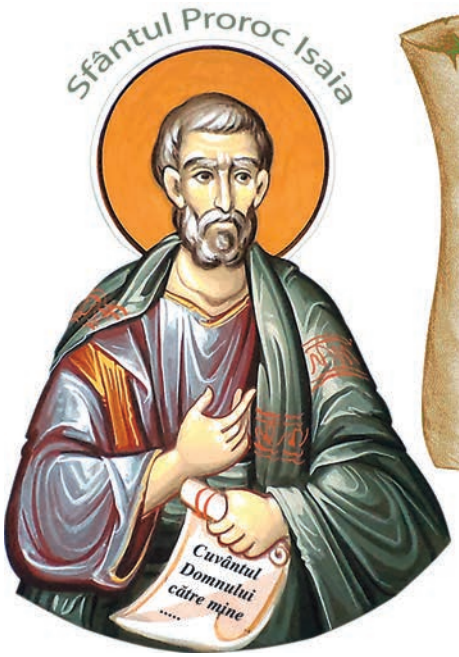

Sfânta Scriptură ne învață

„Iată, Fecioara va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel, care înseamnă *Cu noi este Dumnezeu*."

Isaia 7, 14

Vocabular

- **minei** = carte bisericească ortodoxă în care sunt indicate, pe luni și pe zile, slujbele religioase.
- **plinirea vremii** = expresie biblică; desemnează timpul venirii Mântuitorului Hristos în lume.
- **utrenie** = slujba de dimineață.

Gândul că poartă numele unui mare proroc îi aduce Ilincăi în suflet, de fiecare dată, pace și bucurie. Și tot bucurie îi picură în suflet apropierea sărbătorilor de Crăciun. La ora de religie, aflând că vor învăța despre profeți și rolul lor în pregătirea venirii Mântuitorului, a ascultat cu atenție cuvintele doamnei profesoare:

— Dragii mei, profeții au fost oameni credincioși; sub inspirația Duhului Sfânt, aceștia au vestit lumii evenimente care urmau să se întâmple. Ei și-au desfășurat activitatea, de regulă, în mijlocul poporului evreu, iar principalul eveniment vestit de ei a fost Nașterea Mântuitorului Hristos. Astfel, cu sute de ani înainte, aceștia le-au dezvăluit oamenilor când, unde și în ce împrejurări va veni în lume Fiul lui Dumnezeu. Începând cu Moise și încheind cu Sfântul Ioan Botezătorul, profeții sau profeții, cum mai erau numiți, au păstrat vie în sufletele oamenilor conștiința iubirii lui Dumnezeu, care, din dragoste față de noi, L-a trimis pe Fiul Său în mijlocul nostru. Îi putem numi așadar mesageri ai iubirii Sale.

Mare parte dintre ei au consemnat voia lui Dumnezeu descoperită lor, iar după întinderea scrierilor, au fost grupați în profeți mari și mici. Cărțile lor se regăsesc în Sfânta Scriptură.

Toate profețiile despre Nașterea Domnului s-au înfăptuit în momentul în care, la plinirea vremii, într-un staul din Betleem, S-a născut din Sfânta Fecioară Maria Pruncul Iisus.

Să înțelegem textul

1. Cine au fost prorocii?
2. Care a fost rolul lor în istoria omenirii?
3. Ce evenimente au profețit?
4. Când s-au înfăptuit cele prorocite de ei?

Să aflăm mai mult

- Prorocul Daniel a vestit momentul Nașterii lui Hristos.
- Profetul Miheia a anunțat locul în care se va naște: Betleem.
- Isaia a vestit că se va naște dintr-o Fecioară.
- Osea a prorocit fuga în Egipt a familiei sfinte, după Nașterea Pruncului Iisus.
- Prorocii ocupă un loc important în pictura și cultul ortodox.

Să descoperim împreună

„Și tu, Betleeme (...), deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei" (Miheia 5, 1).

„Și s-a suit și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David care se numește Betleem, pentru că el era din casa și din neamul lui David. Ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată. Dar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască și a născut pe Fiul său, Cel Unul-Născut, și L-a înfășat și L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei" (Luca 2, 4-7).

1. Pornind de la textele de mai sus, identifică:
a. cui aparține profeția din primul text;
b. la ce aspect din viața Mântuitorului Hristos se referă;
c. împrejurările în care s-a împlinit.

2. Folosind Sfânta Scriptură sau Biblia online, descoperă, cu ajutorul profesorului de religie:
a. alte profeții despre Nașterea Domnului;
b. alte aspecte din viața Mântuitorului, prorocite în Vechiul Testament.

Icoana Sfinților Proroci în medalion, încadrând scena Nașterii Domnului.

„Sfintele cuvinte ale prorocilor iau sfârșit, că iată, Fecioara vine să nască pe Dumnezeu cu trup, în cetatea Betleemului, înăuntrul peșterii. Toată făptura să se îmbogățească, să se bucure și să dănțuiască!"

Fragment din utrenie

Un strop de înțelepciune

„Oricine poate fi proroc. Spune-i celui ce lucrează binele că va fi răsplătit."

Sfântul Nicolae Velimirovici

„Cântare de laudă să aducem proorocilor lui Dumnezeu, lăudând pe Osea și pe Miheia, pe Sofonie și pe Avacum, pe Zaharia, pe Iona, pe Agheu și pe Amos cu Avdie, pe Maleahi, pe Naum, pe Isaia, pe Ieremia și pe Iezechiel, împreună cu Daniel, cu Ilie și cu Elisei. ”

Mineiul lunii decembrie, duminica sfinților strămoși

Lectură

O, ce veste minunată!

O, ce veste minunată!
În Betleem ni s-arată
Astăzi S-a născut
Cel făr' de-nceput
Cum au zis prorocii.

Că la Betleem Maria
Săvârșind călătoria,
Într-un mic sălaș,
Lângă-acel oraș,
A născut pe Mesia.

Pe Fiul în al Său nume,
Tatăl L-a trimis în lume,
Să Se nască
Și să crească,
Să ne mântuiască.

Exersăm, aplicăm

1. Vântul puternic al sfârșitului de toamnă, din dorința de a mătura pământul de frunzele ruginii și a-l pregăti pentru întâmpinarea fulgilor de zăpadă, a amestecat și literele următoarelor cuvinte: SIAAI, MERIAIE, ILECEZIHE, LANIDE. Citește textul alăturat și restabilește ordinea literelor astfel încât să descoperi numele celor patru proroci mari. Scrie numele lor în caiet.

2. Scrie un text de 3-5 rânduri în care să prezinți cum îi poți cinsti pe proroci.

Să ne jucăm împreună

Prin colindat ne asemănăm prorocilor, vestind Nașterea Domnului. Dacă parcurgi corect labirintul de mai jos, făcând legătura între proroci și cele prorocite de ei, vei descoperi destinația colindătorilor. Cu termenii descoperiți alcătuiește o propoziție.

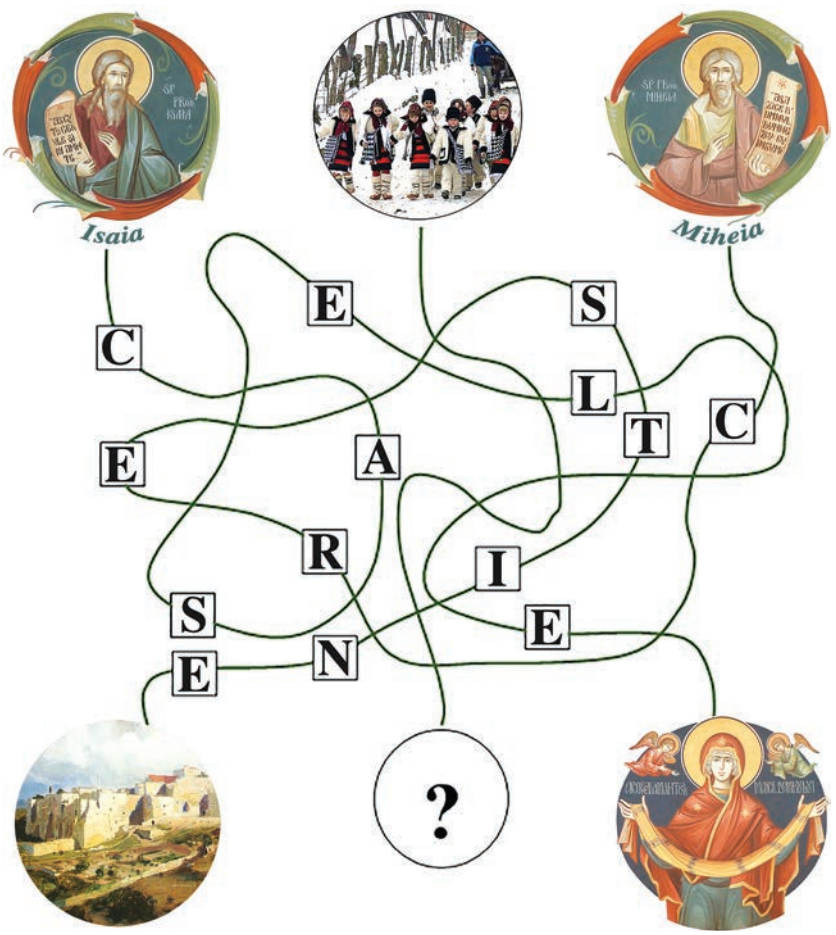

Să fim creativi

Prorocii sau profeții au grăit dinainte evenimente ce aveau să se întâmple, întrucât Dumnezeu i-a inspirat. Momentul Nașterii Domnului vestit de Prorocul Daniel este sărbătorit de creștini, în fiecare an, la 25 decembrie. Compune o urare pe care să o adresezi persoanelor dragi, cu ocazia acestei sărbători.

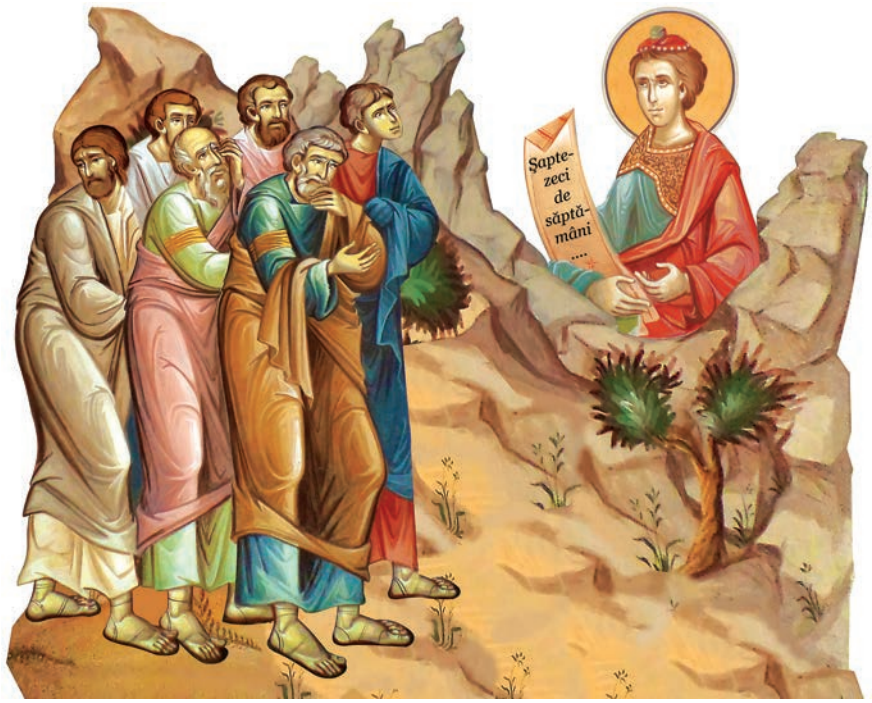

Prorocul Daniel vestește poporului momentul Nașterii Domnului.

Inspirarea Sfântului Proroc Ilie.

„Bucură-te, cel ce ai fost ales vestitor al adevărului și al bunei cinstiri a lui Dumnezeu;

Bucură-te, Ilie, mărite proroc și înainte mergător al celei de-a doua veniri a lui Hristos!"

Acatistul
Sfântului Proroc Ilie

Să reținem

- Prorocii au vestit venirea în lume a Mântuitorului Hristos.
- Ei au descoperit oamenilor când, unde și în ce împrejurări Se va naște Iisus.
- Șirul profeților începe cu Moise și se încheie cu Sfântul Ioan Botezătorul.
- După scrierile lor, îi împărțim în profeți mari și mici.
- Adeverind cele profețite, Iisus S-a născut la Betleem, din Sfânta Fecioară Maria.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Conștientizează că adevăratele profeții vin, prin oameni sfinți, de la Dumnezeu.
- Roagă-L pe Dumnezeu să te lumineze în alegerile pe care le faci.

Magii, în căutarea Pruncului Iisus

Sfânta Scriptură ne învață

„Și iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit și a stat deasupra, unde era Pruncul.”

Matei 2, 9

Vocabular

- **a anima** = a însufleți.
- **cititor în stele** = astrolog.
- **smirnă** = rășină extrasă din scoarța unui arbore exotic.
- **toleranță** = atitudine îngăduitoare.
- **tropar** = scurtă cântare bisericească de laudă.

Vacanța de iarnă bate la geam odată cu primii fulgi de nea. Emoția serbării de Crăciun animă întreaga clasă: copiii pregătesc cu entuziasm sceneta Nașterii Domnului. Ilinca a primit rolul Fecioarei Maria; cunoaște bine personajul. Trei colegi însă, primind rolul magilor, îi cer doamnei învățătoare mai multe lămuriri. Doamna, cu zâmbetu-i cald, le spune:

— Sfântul Evanghelist Matei scrie că la nașterea Pruncului Sfânt au venit să I se închine magii de la Răsărit. Aflând Irod că s-a născut un rege, de teamă că-și va pierde tronul, I-a pus gând rău și, cu vicleșug, a cerut magilor ca după ce Îl vor găsi, să-i spună și lui unde este, să meargă să I se închine. De la Răsărit până la Betleem magii au fost călăuziți de o stea minunată, care s-a oprit deasupra locului unde se afla Pruncul. Intrând, aceștia i-au adus daruri: aur ca unui împărat, tămâie ca unui Dumnezeu și smirnă ca unui arhiereu. Înștiințați în vis de către Dumnezeu de planul regelui, magii s-au întors la casele lor pe altă cale. Irod nu înțelesese că Iisus este Împărat veșnic al cerului și al pământului.

Tradiția îi consideră regi înțelepți, cititori în stele și ne spune numele lor: Melchior, regele Persiei, Gașpar, regele Indiei, și Baltazar, regele Arabiei.

Diversitatea magilor este un îndemn la toleranță și o dovadă că Hristos a venit pentru mântuirea întregii lumi.

Să înțelegem textul

1. Cine au fost magii?
2. Cum au fost călăuziți spre locul nașterii Domnului Iisus?
3. Ce daruri I-au adus Pruncului?
4. Care este semnificația închinării lor?

Să aflăm mai mult

- Alături de magi s-au închinat Pruncului și păstorii din apropiere, cărora Dumnezeu le-a vestit nașterea Fiului Său prin înger.
- Închinarea magilor ne arată că pe Dumnezeu Îl pot cunoaște nu doar cei cărora li se descoperă în mod direct, asemenea păstorilor, ci toți oamenii dornici să-L cunoască, având la dispoziție pentru aceasta creația Sa.
- Biserica Romano-Catolică îi consideră pe cei trei magi sfinți și îi sărbătorește la 6 ianuarie, zi în care se oferă cadouri.
- În Biserica Ortodoxă, deși nu au o sărbătoare anume, magii sunt prezenți în două creații importante: icoana și Troparul Nașterii Domnului.

Să descoperim împreună

„Domnul Iisus născându-Se în Betleemul Iudeii, magii venind de la Răsărit s-au închinat lui Dumnezeu, Celui ce S-a întrupat; și îndată deschizându-și vistieriile, I-au adus daruri scumpe: aur lămurit, ca unui Împărat al veacurilor; tămâie, ca unui Dumnezeu al tuturor (...); și smirnă, ca Unuia ce este veșnic. Toate neamurile veniți să ne închinăm Celui ce S-a născut spre mântuirea sufletelor noastre" (Mineiul lunii decembrie, ziua a douăzeci și cincea).

Citește împreună cu profesorul de religie textul de mai sus și următoarele fragmente din Scriptură: Matei 2, 1-15 și Luca 2, 1-16, apoi răspunde la întrebări.

1. Ce dovedește întruparea Fiului lui Dumnezeu?
2. Ce fac creștinii în ziua de Crăciun?
3. Care este motivul venirii Mântuitorului Hristos în lume?

Nașterea Domnului

„Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii Lumina cunoștinței; că întru dânsa cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus, Doamne, slavă Ție."

Troparul
Nașterii Domnului

Un strop de înțelepciune

Vom fi asemenea magilor dacă vom reuși ca „pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm!"

Sfânta Liturghie

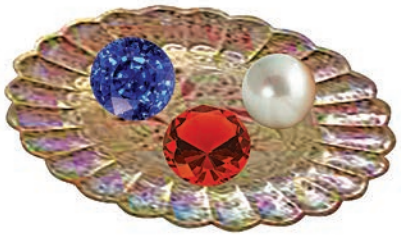

Lectură

Al patrulea mag

O veche tradiție vorbește despre un al patrulea mag, Artaban. Acesta îi pregătise Pruncului trei pietre prețioase, dar a întârziat la reunirea magilor și a parcurs drumul spre Betleem singur. Ajungând după dispariția stelei, i-a fost greu să-L găsească pe Iisus. Dragostea de Dumnezeu l-a determinat să-L caute peste 30 de ani, de fiecare dată ajungând într-un loc de unde Hristos tocmai plecase. În acest timp, a dăruit cele trei pietre: prima unui bătrân sărman și vătămat, a doua pentru salvarea vieții unui copil, iar ultima pentru răscumpărarea unei tinere din robie. L-a găsit pe Hristos în momentul răstignirii, rușinat că nu mai are nimic de dăruit. Mântuitorul l-a mângâiat însă, mulțumindu-i pentru darurile aduse prin intermediul aproapelui, spunându-i că acela care Îl iubește pe Dumnezeu își revarsă dragostea asupra semenilor.

După Leon Magdan,
Cele mai frumoase pilde și povestiri creștin-ortodoxe

Exersăm, aplicăm

1. Pornind de la evenimentul Nașterii Domnului, alcătuiește un dialog de 8–10 replici între cei trei magi și Fecioara Maria alături de Pruncul Sfânt.

2. Citește lectura alăturată, apoi spune ce cadou i-ai aduce Pruncului Iisus dacă ai fi în locul celui de-al patrulea mag? Argumentează alegerea făcută. În zilele noastre, cum îi putem aduce daruri lui Dumnezeu?

Să ne jucăm împreună

Asociază numerele de pe hartă cu literele mari corespunzătoare persoanelor și cu literele mici atribuite elementelor din natură. Realizează diferite combinații și alcătuiește enunțuri după schema astfel obținută.

Exemplu: *1-D-b → Venind din Răsărit, magii au urmat steaua până la locul unde se născuse Pruncul Sfânt.*

Să fim creativi

1. Pornind de la colindul dedicat magilor, numiți popular „crai”, și de la Icoana Nașterii Domnului, realizează, la alegere, un desen, un colaj sau o compunere în care să evidențiezi persoanele care au avut un rol important la Nașterea Domnului.

Icoana Nașterii Domnului

2. Folosindu-te de cunoștințele dobândite la educație muzicală, cântă împreună cu profesorul de religie colindul *Trei crai de la Răsărit*.

Să reținem

- Cei trei magi au fost regi înțelepți din Răsărit, care, studiind stelele, creația lui Dumnezeu, au descoperit venirea lui Hristos în lume.
- Ei au venit la Betleem să se închine Pruncului Sfânt, aducându-I daruri: aur, smirnă și tămâie.
- Magii sunt dovada vie că oricine dorește Îl poate cunoaște pe Dumnezeu, întrucât Dumnezeu Se descoperă întregii lumi prin creația Sa.
- Exemplul lor este un îndemn la milostenie.

Lectură

Trei crai de la Răsărit

Trei crai de la Răsărit
Spre stea au călătorit
Și-au mers după cum citim
Până la Ierusalim
Acolo dac-au ajuns
Steaua-n nori li s-a ascuns
Și le-a fost a se plimba
Prin oraș a întreba.

Unde S-a născut, zicând:
Un crai mare de curând?
Iar Irod împărat
Auzind s-a tulburat.
Pe crai grabnic i-a chemat
Și în taină i-a-ntrebat
Ispitindu-i vru setos
Ca să afle pe Hristos.

Craii dacă au plecat
Steaua iar s-a arătat
Și a mers pân'a stătut
Und' era Pruncul născut.
Și cu toți s-au bucurat
Pe Hristos dac-au aflat
Cu daruri s-au închinat
Ca unui mare-Mpărat.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Mulțumește-I lui Dumnezeu pentru trimiterea Fiului Său în lume.
- Închină-te lui Dumnezeu.
- Sporește în cunoașterea lui Dumnezeu.
- Oferă daruri lui Dumnezeu și semenilor.

Întâmpinarea Pruncului Iisus de către dreptul Simeon

Ilinca așteaptă astăzi vizita nașilor, persoane pe care le îndrăgește și le respectă foarte mult. S-a pregătit întreaga săptămână pentru acest moment, dar acum este emoționată.

— Bine ați venit! le urează, deschizând ușa. Întâmpinându-vă, simt în suflet o mare bucurie și cinste asemenea dreptului Simeon când L-a întâmpinat pe Pruncul Iisus.

— Cunoști tu acel eveniment? întreabă cu admirație nașa.

— Da, am învățat la școală. La 40 de zile de la Naștere, Fecioara Maria a mers cu Pruncul Sfânt la templul din Ierusalim pentru a împlini Legea Domnului, aducând jertfă și închinând Pruncul lui Dumnezeu. Acolo au fost întâmpinați de proorocița Ana și de dreptul Simeon, bărbat plin de Duh Sfânt. Deși în vârstă, Dumnezeu îi vestise acestuia că nu va muri până ce nu va vedea pe Hristos, Mântuitorul lumii. Dreptul Simeon, care așteptase cu răbdare și perseverență momentul întâlnirii, L-a luat pe Iisus în brațe și L-a binecuvântat pe Dumnezeu, mulțumindu-I pentru această cinste.

Sărbătoarea Întâmpinării Domnului de la 2 februarie ne vorbește despre nădejde, răbdare, statornicia în bine și bucuria întâlnirii cu Dumnezeu în rugăciune, în biserică sau în Sfânta Taină a Împărtășaniei.

Sfânta Scriptură ne învață

„Și iată era un om în Ierusalim, cu numele Simeon; și omul acesta era drept și temător de Dumnezeu. ”

Luca 2, 25

Vocabular

- **Legea Domnului** = legea dată de Dumnezeu, prin Moise, poporului evreu; Decalogul.
- **menire** = sarcină, datorie pe care o are cineva.
- **perseverență** = stăruință, statornicie.
- **vecernie** = slujba de seară.

Să înțelegem textul

1. De ce a mers Fecioara Maria cu Pruncul la templu?
2. Cine a fost dreptul Simeon?
3. Ce îi vestise Dumnezeu acestuia?
4. Care sunt calitățile prin care s-a evidențiat?
5. Când este sărbătorit evenimentul întâmpinării?

Să aflăm mai mult

- Tradiția spune că dreptul Simeon a făcut parte din grupul celor 70 de bărbați înțelepți aleși să traducă Vechiul Testament din limba ebraică, limba vorbită de poporul evreu, în limba greacă.
- Traducând cartea Proorocului Isaia, s-a îndoit de profeția acestuia că Fecioara va naște pe Fiul lui Dumnezeu și a dorit să o șteargă.
- Îngerul Domnului l-a oprit, l-a încredințat de corectitudinea celor profețite și i-a spus că va trăi până va vedea împlinirea profeției.
- A murit la vârsta de 360 de ani.
- Sfântul Simeon, sărbătorit la 3 februarie, este ocrotitorul copiilor mici.

Sfântul și Dreptul Simeon, ocrotitorul copiilor mici.

Să descoperim împreună

1. Una dintre frumoasele cântări ale cultului ortodox o reprezintă Troparul Întâmpinării Domnului:

„Bucură-te, Cea ce ești plină de har, Născătoare de Dumnezeu Fecioară; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru, luminând pe cei dintru întuneric. Veselește-te și tu, bătrânule drepte, cel ce ai primit în brațe pe Izbăvitorul sufletelor noastre, Cel Ce ne-a dăruit nouă și Învierea. ”

Citește și identifică împreună cu profesorul de religie:

a. persoanele pe care le cinstim cu ocazia acestei sărbători;
b. numirile atribuite Mântuitorului Hristos;
c. una dintre lucrările lui Hristos în mijlocul nostru;
d. darul făcut de Domnul Iisus oamenilor, ca urmare a venirii Sale în lume.

2. Folosind o înregistrare audio sau internetul, ascultă împreună cu toți colegii Troparul Întâmpinarea Domnului.

„Bucură-te, vederea Celui Nevăzut cu ochii sufletului;
Bucură-te, Sfinte și drepte Simeon, mărturisitorule al întrupării Cuvântului!”

Acatistul
Sfântului Simeon

Un strop de înțelepciune

Fiecare zi este o întâlnire cu Dumnezeu în care Îl putem întâmpina cu credință și fapte bune.

Lectură

Cinstea dreptului Simeon

Sfântul Petru Atonitul (…), comandant de oști, a fost luat prizonier și aruncat în temniță (…). El se ruga cu lacrimi Sfântului Nicolae să-L roage pe Dumnezeu să scape de acolo, făgăduind că își va dărui, după aceea, toată viața lui Dumnezeu.

Sfântul Nicolae i s-a înfățișat în vedenie și i-a spus că, deși el duce rugăciunea la Dumnezeu, Dumnezeu întârzie eliberarea lui (…). L-a sfătuit pe Petru să se roage sfântului și dreptului Simeon, care este foarte ascultat înaintea lui Dumnezeu (…). Petru a început să se roage, iar Sfântul Simeon a apărut și a atins lanțurile lui Petru cu toiagul său și ele s-au topit precum ceara. Deschizând ușa temniței, sfântul l-a scos pe Petru afară.

Sfântul Nicolae Velimirovici,
Proloagele de la Ohrida

Exersăm, aplicăm

1. Transcrie în caiet următorul text și completează spațiile libere cu termenii corespunzători din paranteză:

„Întâmpinarea ….. este un eveniment important în viața Mântuitorului ….., pentru că reprezintă momentul în care Dumnezeu întrupat se întâlnește cu poporul Său, ….., în persoana dreptului …… și a …… Ana. ”

(Israel, Hristos, Simeon, proorociței, Domnului)

2. Pornind de la lectura alăturată, scrie un text de 5-8 rânduri în care să prezinți rolul și importanța sfinților în viața noastră.

Să ne jucăm împreună

Ajută-l pe dreptul Simeon să culeagă roadele iubirii de Dumnezeu. Notează-le și, împreună cu colegul de bancă, găsește sinonime pentru acestea. Alcătuiește enunțuri cu trei dintre ele.

Să fim creativi

1. Rugăciunea dreptului Simeon, rostită la întâmpinarea Pruncului Iisus, a devenit o bine-cunoscută cântare la slujba de seară – vecernia. Inspirându-te din aceasta, alcătuiește o scurtă rugăciune de mulțumire adresată lui Dumnezeu.

Rugăciunea dreptului Simeon

2. Pe o coală de hârtie, realizează un desen cu darul pe care vrei să I-l aduci lui Dumnezeu ca mulțumire pentru viața ta.

Rugăciunea dreptului Simeon

„Acum liberează pe robul Tău, stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slava poporului Tău bine credincios.”

Luca 2, 29-32

Descoperă răspunsul la ghicitoare.

E bătrân, cu barba albă,
Îi iubește pe copii.
Nu e moș, n-are desagă;
Cine este, spune, știi?

Dreptul Simeon

Să reținem

- La 40 de zile de la Naștere, Fecioara Maria a mers cu Pruncul Sfânt la templul din Ierusalim să aducă jertfă de mulțumire lui Dumnezeu.
- Acolo au fost întâmpinați de dreptul Simeon, bărbat credincios, plin de Duh Sfânt.
- Sfântul și dreptul Simeon este un exemplu de răbdare și perseverență pe calea binelui.
- În fiecare an, la 2 februarie, creștinii sărbătoresc Întâmpinarea Domnului, iar la 3 februarie pe dreptul Simeon.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Fii răbdător!
- Perseverează în săvârșirea binelui.
- Descoperă-L pe Dumnezeu prin credință.
- Mulțumește-I lui Dumnezeu prin faptele tale.

Lectură pentru suflet

Cele mai frumoase daruri

După Leon Magdan, *Povești cu îngeri*

Se spune că, atunci când s-a apropiat momentul venirii pe lume a Mântuitorului, îngerii se pregăteau cu bucurie și nerăbdare.

— Noi, au spus voioși câțiva îngeri, vom coborî și vom cânta cele mai frumoase colinde.

— Bine v-ați gândit, au răspuns alții. Noi îi vom anunța pe păstori, să vină și ei să se închine Domnului.

Toți își pregăteau darurile. Doar undeva, într-un colț de rai, stătea trist un înger, ocrotitorul animalelor, care nu știa ce să Îi ducă Pruncului.

— Eu cred că tare frumos ar fi ca și necuvântătoarele să se închine Domnului. Dar ce animale ar fi mai potrivit să trimit? Coborî pe pământ într-o frumoasă poieniță și, chemând animalele, le împărtăși gândul său. Numaidecât vulpea spuse:

— Vai, dar bine te-ai mai gândit. Eu aș fi cea mai potrivită, iar ca dar voi aduce Pruncului și Mamei câte o găină, pentru a nu flămânzi.

— Stai ușurel, cumătră vulpe, zise îngerul, tu ești prea vicleană și bunul Dumnezeu nu s-ar bucura de darul tău obținut prin furtișag.

— Eu, zise păunul, cred că aș fi cel mai potrivit. Frumusețea mea va încânta pe toată lumea.

— Adevărat, dar tu prea ești mândru și îngâmfat. Așa că prefer să mai caut!

Spre seară, la marginea pădurii a văzut un țăran care-și ara ogorul, având înhămat la jug un bou. Alături era măgarul care ducea desaga. Îngerul, nevăzut de om, s-a apropiat de bou și de măgar și i-a întrebat:

— Spuneți-mi, n-ați vrea să vă închinați Domnului, la Nașterea Sa, și să îi dăruiți ceva?

— Bunule înger, ar fi o onoare prea mare pentru noi și nu avem nimic de preț să-I oferim. Noi nu știm decât să muncim din zori până seara.

Deodată, chipul îngerului se însenină. Găsise, în sfârșit, darul cel mai potrivit.

— Ei bine, aflați că voi sunteți cei aleși. Veți fi alături de Iisus, în noaptea de Crăciun. Căci voi ne arătați, prin muncă, smerenia, ascultarea, răbdarea și hărnicia. Iar acestea sunt lucruri sfinte.

Să cunoaștem mai mult

Citește cu atenție textul și rezolvă următoarele cerințe.

1. Descrie cum s-au pregătit îngerii pentru Nașterea Domnului.
2. Identifică două comportamente care ne îndepărtează de Dumnezeu.
3. Numește virtuțile care ne apropie de Dumnezeu.
4. Alcătuiește enunțuri cu fiecare dintre aceste virtuți.
5. Indică puncte comune între două virtuți și sărbătoarea Crăciunului.

Recapitulare

1. Răspunde cu A (adevărat) sau F (fals).

- Nașterea Domnului a fost vestită de către proroci cu sute de ani înainte.
- Lor, Dumnezeu le-a descoperit diferite evenimente legate de viața Mântuitorului pe pământ.
- Acestea au fost consemnate în cărțile lor din Noul Testament.
- S-au învrednicit de darul profeției datorită credinței lor și vieții drepte pe care au dus-o.
- Toate profețiile s-au înfăptuit la „plinirea vremii", momentul în care a rânduit Dumnezeu trimiterea Fiului Său în lume.
- Adeverind cele prorocite, Hristos S-a născut din Sfânta Fecioară Maria în peștera din Nazaret.
- După naștere, au venit să se închine Pruncului Sfânt și să-i aducă daruri trei magi din Răsărit, călăuziți de o stea minunată.
- La 40 de zile de la naștere, Fecioara cu Pruncul au mers la templu să aducă jertfă lui Dumnezeu.
- Au fost întâmpinați de către dreptul Iosif, bărbat sfânt, plin de credință și răbdare.

2. Citește următoarele texte din Scriptură.

Matei 1, 18-2, 23; Luca 2, 1-40. Cu ajutorul profesorului de religie:

- stabilește legăturile dintre versetele care se referă la vestirea Nașterii Domnului și cele privind împlinirea acestui eveniment al bucuriei creștine;
- identifică diferite aspecte ale Nașterii Domnului.

3. Realizează o felicitare de Crăciun în care să surprinzi cât mai multe detalii din lecțiile studiate pe această temă. Folosește-o pentru a transmite unei persoane dragi un mesaj inspirat de spiritul Sărbătorii Nașterii Domnului.

4. Confecționează corul îngerilor care au cântat Domnului la Nașterea Sa. Parcurge următorii pași:

- împarte în două și taie, pe latura lungă, o coală A4;

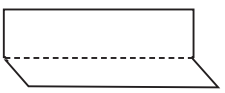

- împăturește foaia astfel obținută după modelul acordeonului;

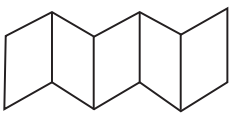

- conturează pe prima latură un înger;

- urmărind conturul, decupează cu foarfeca foile suprapuse;

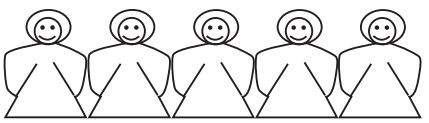

- colorează șirul de îngeri, apoi așază-l în bradul de Crăciun.

5. Audiază, împreună cu familia, un concert de colinde.

Grilă pentru autoevaluare

I.
FB – 4-5 termeni
B – 2-3 termeni
S – 1 termen

II.
FB – 3 răspunsuri
B – 2 răspunsuri
S – 1 răspuns

III.
FB – 4-5 enunțuri
B – 2-3 enunțuri
S – 1 enunț

IV.
FB – 5-7 rânduri și tratare completă
B – 5-7 rânduri și tratare parțială
S – sub 5 rânduri și tratare parțială

Evaluare

I. Transcrie în caiet și completează spațiile libere cu termenii corespunzători din paranteză.

Mântuitorul Hristos S-a născut în timpul domniei regelui ....., în cetatea ....., așa cum vestise profetul ..... La plinirea vremii, S-a întrupat din Sfânta Fecioară Maria, adeverind profeția lui ..... Venirea Sa în lume este o dovadă a ..... lui Dumnezeu față de noi.

(Isaia, Betleem, iubirii, Miheia, Irod)

II. Realizează corespondența între sărbătoarea creștină sau persoana sfântă din coloana A și data de cinstire din coloana B.

A

1. Nașterea Domnului
2. Întâmpinarea Domnului
3. Dreptul Simeon

B

a. 3 februarie
b. 25 decembrie
c. 2 februarie

III. Apreciază cu adevărat (A) sau fals (F) următoarele enunțuri.

1. Prorocii au fost oameni credincioși, care au prorocit sub inspirația Duhului Sfânt.
2. Cei trei magi au venit din apus, călăuziți de o stea minunată.
3. Magii I-au adus Pruncului Sfânt în dar aur, smirnă și untdelemn.
4. Mântuitorul Hristos a fost întâmpinat la templul din Ierusalim de către dreptul Simeon și proorocița Ana.
5. Sfântul Simeon s-a evidențiat prin virtutea răbdării.

IV. Redactează un text de 5–7 rânduri în care să prezinți importanța sărbătorii Nașterii Domnului.

Să ai în vedere:
– motivul întrupării lui Iisus Hristos;
– scopul venirii Sale în lume.

Recapitulare semestrială

1. Cum se mai numeşte purtarea de grijă a lui Dumnezeu faţă de întreaga creaţie şi în mod special faţă de om?

Povestește o întâmplare în care ai simțit purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

2. Caută în Biblie următoarele trimiteri şi notează textele respective în caiet: Isaia 48, 17; Pilde 19, 20; Matei 11, 29.

3. Apreciază cu A (adevărat) sau cu F (fals) următoarele enunţuri. Transcrie-le în caiet numai pe cele adevărate.

a. Toți oamenii sunt identici.

b. Prima Biblie tipărită în limba română este cunoscută ca Biblia de la București sau Biblia lui Șerban Cantacuzino.

c. Iosif și Maria au găsit adăpost într-un staul din orașul Ierusalim.

d. Sfinții Apostoli au început să predice după Pogorârea Sfântului Duh.

4. Citeşte următorul text.

„Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat. Iar ei îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El” (Matei 4, 18-22).

Descoperă:

a. Numele a patru dintre cei doisprezece apostoli ai lui Hristos.

b. Ce moment din viața acestora este relatat.

c. Ce ocupații aveau, înainte de a-L urma pe Hristos.

d. Înțelesul expresiei „pescar de oameni”.

5. Alcătuieşte enunţuri corecte, asociind personajele din paranteză cu faptele corespunzătoare lor.

a. .... au vestit lumii împrejurările Nașterii lui Mesia.

b. .... erau cititori în stele.

c. .... L-au primit la templul din Ierusalim pe Mântuitorul lumii.

d. .... s-a îndoit de adevărul profeției că Fiul lui Dumnezeu Se va naște dintr-o Fecioară.

e. ... au ajuns la palatul regelui Irod și l-au întrebat pe acesta dacă știe unde S-a născut „Noul Împărat”.

(*magii, dreptul Simeon, prorociţa Ana, prorocii*)

6. Alcătuieşte un text de maximum 5 rânduri, în care să foloseşti următoarele cuvinte şi expresii: *virtuţi, har dumnezeiesc, Hristos, sfinţenie, trepte spre cer, rugăciune, modele de urmat.*

7. Privește următoarele imagini. Găsește pentru fiecare cel puțin o virtute pe care aceasta o sugerează. Alcătuiește trei enunțuri.

8. Transcrie în caiet enunțurile următoare și completează cu ceea ce se potrivește.

Dumnezeu l-a făcut pe om în a ..... zi, punându-l stăpân peste ..... Sa. El este dator să ..... natura. Calea spre Dumnezeu ne este arătată de ..... și..... ..... ne ajută în situații dificile.

(*protejeze, șasea, Biblie, Dumnezeu, creația, Biserică*)

9. Pentru că Dumnezeu ne ajută în situaţii dificile, trebuie să-I mulţumim. Părinții îi învaţă pe copii să mulţumească pentru a ajunge oameni buni şi plăcuți de ceilalți. Pune literele în ordine şi vei descoperi cum se mai numeşte mulţumirea.

N Ț R C I Ș U O T E N Ă

10. Citește poezia de mai jos și răspunde la următoarele întrebări.

a. Ce învățătură desprindem din comportamentul rândunicii?

b. Pentru ce ne sunt necesare sfaturile desprinse din mediul înconjurător?

Învață tu, copile,
Privind la tot ce vezi,
.....
Privește rândunica
Ce-și face cuib cântând
Și-nvață hărnicia
Și cântecul lucrând.
Privește tot și-nvață
Din tot ce vezi mereu,
Ca viața ta curată
S-o dai lui Dumnezeu.

11. Transcrie în caiet şi pune data la care se sărbătoresc.

a. Sfântul Evanghelist Luca .....
b. Nașterea Domnului .....
c. Întâmpinarea Domnului .....
d. Sfântul și Dreptul Simeon .....

12. Alcătuiește în scris enunțuri, alegând varianta corectă.

- Biblia se mai numește:
  a. Sfânta Scriptură;
  b. Sfânta Evanghelie;
  c. Scriptura cea Veche.
- Au vestit mai înainte evenimente din viața Mântuitorului:
  a. Sfinții Evangheliști;
  b. Sfinții Proroci;
  c. Sfinții Apostoli.
- Numărul Sfinților Evangheliști a fost:
  a. doisprezece;
  b. trei;
  c. patru.
  d. șaptezeci.

Evaluare semestrială

I. Realizează corespondența dintre sfaturile din coloana A și profesiile din coloana B și vei primi câteva sfaturi utile pentru viață.

A	B
să îți iei pastilele la timp	preot
să îți faci ordine în cameră	medic
să nu te joci cu focul	părinți
să faci fapte bune	pompier

II. Din lista de mai jos, selectează și notează în caiet învățăturile de credință pe care le consideri folositoare.

1. Dumnezeu te iubește și atunci când greșești.
2. Răsplătește binele cu bine și răul cu rău.
3. Iubindu-i pe semenii tăi, Îl vei iubi pe Hristos.
4. Prin dobândirea virtuților, vei urca pe scara spre Dumnezeu.

III. Alcătuieşte în scris enunţuri, alegând varianta corectă.

1. L-au întâmpinat pe Hristos la templu:
a. Magii; **b.** Dreptul Simeon și proorocița Ana; **c.** Fecioara Maria și Iosif.
2. Biblia a fost scrisă sub inspirația:
a. Proorocilor; **b.** Evangheliștilor; **c.** Duhului Sfânt.
3. L-au urmat pe Hristos pretutindeni:
a. Cei 12 Apostoli; **b.** Prorocii; **c.** Evangheliștii.

IV. Priveşte imaginea de mai jos şi alcătuieşte o compunere de minimum 5 rânduri despre cum își manifestă copiii bucuria prilejuită de sărbătoarea Naşterii Domnului.

Colindători

Grilă pentru autoevaluare

I.
FB – 3-4 răspunsuri corecte
B – 2 răspunsuri corecte
S – 1 răspuns corect

II.
FB – 3 răspunsuri corecte
B – 2 răspunsuri corecte
S – 1 răspuns corect

III.
FB – 3 răspunsuri corecte
B – 2 răspunsuri corecte
S – 1 răspuns corect

IV.
FB – 5 rânduri
B – 3-4 rânduri
S – 1-2 rânduri

CUPRINS

Cuvânt-înainte 3
Ghid de utilizare a manualului 4
Să ne amintim din clasa a III-a* 6

IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI
Unitatea de învățare CU DUMNEZEU PE CALEA VIEȚII 9
Lumea – casă pentru toți oamenii 10
Fiecare om își caută propria cale în viață 14
Biblia și Biserica ne arată calea spre Dumnezeu 18
Nevoia de a primi îndrumare în viață 22
Ajutorul lui Dumnezeu în situații dificile 26
Lectură pentru suflet 30
Recapitulare 31
Evaluare 32

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI
Unitatea de învățare SFINȚENIA, CALE SPRE DUMNEZEU 33
Calea spre Dumnezeu, deschisă tuturor oamenilor prin Iisus Hristos 34
Învățătura Domnului, vestită de sfinții apostoli și evangheliști 38
Lectură pentru suflet 42
Recapitulare 43
Evaluare 44

MARI SĂRBĂTORI CREȘTINE
Unitatea de învățare NAȘTEREA DOMNULUI, VESTIRE ȘI ÎMPLINIRE 45
Prorocii, vestitori ai Nașterii lui Hristos 46
Magii, în căutarea Pruncului Iisus 50
Întâmpinarea Pruncului Iisus de către dreptul Simeon 54
Lectură pentru suflet 58
Recapitulare 59
Evaluare 60
Recapitulare semestrială 61
Evaluare semestrială 63